

0:1

Kuigi punane kaart jättis Eesti koduväljakul vähemusse, suutis inglased skoorida üksnes Wayne Rooney. lk 18-19

Vald napsas pärijatelt hinnalise maatüki

Kaberneeme külas asuva kinnistu pärijad nõuavad Jõelähtme vallalt ligi pool miljonit eurot, kuna vald andis maa nende seljaga naabrimehele. lk 2-3

Töötaja hooldus vs. remont

Haigena tööle käiv töötaja läheb tööandjale maksma mitu korda rohkem kui töölt puuduja. lk 10

Nihilist Kaur Kender

Raev viib elu edasi, leiab kultuuriväljajande Nihilist.fm peatoimetaja Kender. lk 12

Eesti Päevaleht

+SPORT

HIND 1,35 EURO | NR 197 | ESMASPÄEV, 13. OKTOOBER 2014

TAMREX

TAMREXis parim tööjalanõude valik

*Ostes COFRA talvesaapad (art NA005, 31240 või 13600) tavahinnaga, saad **TASUTA** TAMREXI funktsionaalsed sokid art 3640 (väärtus 7.50)

COFRA Barents S3 CI SRC talvesaapad

art NA005
HIND 59 €

- KOMPOSIITURVANINA
- VETTHÜLGAVAST NAHAST PEALSED
- APT TORKEKINDEL VAHETALD
- KEMIKAALIJA ÖILKINDEL PU-TALD
- KARVANE VOODER
- ÜLKERGE KAALUGA

COFRA Bratislav S3 CI SRC talvesaapad

art 31240
HIND 79 €

- KOMPOSIITURVANINA
- VETTHÜLGAVAST NAHAST PEALSED
- APT TORKEKINDEL VAHETALD
- KEMIKAALIJA ÖILKINDEL PU-TALD
- TÖMBLUKK SAAPA SISEKÜLJEL
- KARVANE VOODER
- ÜLKERGE KAALUGA

COFRA Bragi S3 CI HRO SRC talvesaapad

art 13600
HIND 99 €

- KOMPOSIITURVANINA
- KÜLMA ISOLEERIVÄLISTALD
- APT TORKEKINDEL VAHETALD
- KEMIKAALIJA ÖILKINDEL PU/NITRIIL-TALD
- LAI LIIST 12 MONDO-POINTI
- THINSULATE + KARVANE VOODER
- TÖMBLUKK SAAPA SISEKÜLJEL

art 81783

art 35140

art 13570

art 13640

art B120T

art 13500

TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35 | TARTU Aardla 114, Ringtee 37a | PÄRNU Riia mnt 169a, Savi 3 | RAKVERE Plikk 2 | VIJANDI Riia mnt 42a | JÕHI Tartu mnt 30 | VÕRU Piiri 2 | VALGA Vabaduse 39 | NARVA Tallinna mnt 19c | HAAPSALU Ehitajate tee 2a | PAIDE Plikk 2

Hinnad sisaldavad käibemaksu 20% ja kehtivad kuni 28.02.2015 või kuni kaupja jätkubi

JUHTKIRI

Soome kriis või meie seisak?

Soome kaotas möödunud reedel oma plekitu riigireitingu: AAA asemel hindab Standard & Poor's me põhjanaabrite krediitkõlblikkust nüüd ainult tähekoombinatsiooniga AA+. Põhjust pole raske aimata, Soome tüürib kolmanda järjekohase majanduslangusega aasta poole. Kuna Soome majanduse kehv seis pole enam kellelegi üllatus, on uudis tähtis eelkõige oma sümbolse tähenduse poolest. Kolme A-ga saavad nüüd maailmas uhkustada veel ainult 12 riiki, sealhulgas Rootsi ja Taani, ning ainult kaks euroala liiget, Saksamaa ja Luksemburg.

Eelmine pikem majanduslanguse aeg oli Soomes aastail 1991–1993. Tolle kriisi, lama ajal oli Soome eestlaste silmis riik, mida sobis hästi iseloomustama järgmise kriisi eelõhtust pärinev Andrus Ansipi lause: „Kui see on kriis, siis sellises kriisis ma tahaksingi elada.” Vahepealse 20 aasta taga oleme Soomele elatusasemelt palju lähemale jõudnud, kuid vahe on ikka veel nii suur, et on põhjust küsida: kas Soome kriis on parem elada kui Eesti aeglase majanduskasv?

Tööpuudus on Eestis praegu veidi väiksem kui Soomes: suve seisuga vastavalt 7,4% ja 8,6%. Samal ajal on pikaajaline tööpuudus Soomes tänu efektiivsele tööturupoliitikale palju väiksem kui OECD riikides keskmiselt. Pealegi on töökohad kvaliteetsed – hea palga ja sotsiaalsete tagatistega, meeldiva töökeskkonnaga. Palkade eba võrdus on OECD riikide väikseim.

Soome kriisist Eesti ettevõtjatele pakub see šanssi tööjõudu tagasi meelitada.

ilmset majanduskriisi, oli Soome riik, mis kasutas töötajate palkade kärpimist kõige vähem. Ent kolm aastat kestnud majanduslangus hakkab Soomes looma kahetunud tööturгу. Uued loodavad töökohad on sageli ajutised ja väikse-

mate sotsiaalsete garantiidega kui vanad töökohad. Eestlased, kes on ennast Soomes varem sisse seadnud, võivad endiselt kiita sealseid Eestiga võrreldes häid olusid, kuid uutele minejatele on praegune aeg kehv. Ka väljavaated ei ole head: läänemaailma suhted Soomele majanduslikult olulise Venemaaga on halvad, Euroopa riikide majanduskasv on nõrk, sisepoliitiline seis suhteliselt ebastabiilne, hiilguse kaotanud Nokia asemele pole võrdväärset majandusmootorit tekkinud. Soome riigirahanduse seis on veel suhteliselt hea, kuid halveneb, kui valitsus kulutusi koomale ei tõmba.

Kui tööjõupuuduse üle kurtvad Eesti ettevõtjad Soome juhtimiskultuurist paremad jooned üle võtavad ja ka palgapakkumisega ei koonerda, on neil praegu sajandi parim šanss eestlasi Soomest kodumaale tagasi meelitada. ●

REPLIIK

Bussi ainult kainelt

Bussifirmade veoeskirjades on üldjuhul punkt, mis keelab sõita bussis joobnuna, tarbida alkoholi ja suitsetada. Sõitjaid, kes liinibussis suitsetama tikuvad, ei ole ma ammu kohanud, kuid napsisena sõita soovijaid tuleb ette. Sõltub bussijuhi printsiipiaalsusest, kas ta laseb nad bussis või mitte. Neisse, kes bussis pääsedes kiiresti unne suiguvad, võiks ju põhimõtteliselt suhtuda leebelt. Kahjuks on purjus inimesed sageli halvad lubaduste täitjad ega pruugi sugugi vaikselt olla, nagu lubavad. Sel aastal Tallinna–Tartu vahel sõites on mul paar korda olnud „õnn” sellised sõidukaaslased saada. Joobnuna sõitmise keeldu peaks jõustama rangelt nagu suitsetamise keeldu. ● **Villu Zirnask**

Lk 10 Mari Järvelaid: haigena töö käimine on kulukas kõigile

Lk 11 Kaire Põder, Triin Lauri: annetused õppekava jaoks on ebamoraalsed

YANA TOOM SAI KAPO ÜLE LÕPLIKU VÕIDU

Riigikohus ei võtnud kaitsepolitsei ameti kassatsiooni menetluse, seega jõustus Tallinna ringkonnakohtu varasem otsus, millega kohustati kapot kustutama või katma kinni digitaalses aasta-

raamatus Yana Toomi kohta käivad laused. „Tegemist on ebakohase väärtushinnanguga, mille avaldamine kaitsepolitsei poolt oli õigusvastane,” seisab kapo pressiteates. **EPL**

Vald jättis pärijad kallist maatükist ilma ja erastas selle enda võlgade katteks

Maatüki pärijad nõuavad nende seljataga ära antud maa eest riigilt kahjuhüvitiseks ligi pool miljonit eurot, vallavalitsus aga oma süüd ei tunnista.

Piia Puuraid
 piia.puuraid@epl.ee

Tallinna külje all Jõelähtme vallas asuvas Kaberneeme külas oli otse mererannas asuv ligi 2000-ruutmeetrisse krundiga uhke maja hiljuti müügil 480 000 euroga. Pisut eemal, neeme tipus mere ääres, kuhu viib ainult üks tupiktee, asub ligi 1,4 hektari suurune ja 490 000 eurole hinnatud maaala, mille Jõelähtme vald Harju maavalitsuselt saadud loa-ga pärijate sõnul nende tagant salaja naaberkrundi omanikule erastas.

Õigem oleks öelda, et andis ära, sest nii kattis Jõelähtme vald enda võlakohustuse naaberkrundi omaniku Orest Kotsjuba ees (vaata kõrvallugu).

Pärijaid ei teavitatud

„See, et vald sellise asja teeb, on mitte ainult seaduse rikkumine, vaid ka nii alatu, et võtab lausa jõuetuks,” rääkis Kaberneeme elanik ja maa õigusjärgne pärija Ain Lille. Tema selgituse järgi erastati maatükk 2012. aastal ehk ajal, kui maa õigusjärgsed omanikud Ain Lille, tema õde ja vend olid alles enda pärimisõigust kinnitava kohtuotsuse ootel. Praegu ei tule pärimisseaduse järgi õigusjärgsetel omanikel kohtule maa pärimiseks taotlust esitada, ent 2009. aastal oli see veel kohustuslik. Kui-gi avaldus tehti notari juures

juba kuu aega pärast isa surma, jõudis see juhuste kokkulangemise tõttu kohtu kätte alles pärast üheksa kuu pikust piiraga. Seega sai maast justkui omaniketa ja reformimata riigimaa ja vald nägi võimalust see naaberkrundi omanikule erastada.

Tallinna halduskohus leidis aga sel aastal, et tähtaega rikuti pärijatest mittetulenevatel asjaoludel ja eelmise aasta mais tuligi otsus Jõelähtme vallavalitsuse korraldus tühistada ja maa tagastamise menetlus uuesti alustada ehk maa pärijatele tagastada.

„Kõik oligi hästi ja hakkas juba lootus tekkima, aga siis saime selle aasta jaanuaris teada, et riigil seda maatükki

enam ei ole, see on kohtuvaidluse ajal maha parseldatud,” rääkis Ain Lille. „See oli alatu eeskätt kohtu ja muidugi meie vastu, sest kedagi sellest ei teavitatud, seda varjati,” lisas ta.

Küsimusele, kas ja kuidas kohut ja asjaosalisi maamüügist teavitati, Jõelähtme vallavalitsuselt konkreetset vastust ei saanud. Nende selgituses on esile toodud, et vallavalitsuse hinnangul oli eelmise kohtuasju arvestades pärijate õigulik seisukord nõrk. Kuna maa müügiks andis enda nõusoleku ka toonane Harju maavanem Ülle Rajasalu, küsisime ka maavalitsuse kommentaari. Harju maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja Jaan Mark Lille

väitega ei nõustu ja lisab, et kohut ja menetlusosalisi teavitati ostueesõigusega erastamisest 27. jaanuaril 2014. aastal. Arusaamatuks jääb, miks teavitati kohut ja asjaosalisi alles siis, kuigi pärijad olid kohtuse pöördunud juba mitu aastat varem.

Müük oli keelatud

Kohalikule omavalitsusele riigi nimel maa erastamise otsustamiseks volituste andmises ja maa müügilepingu sõlmimises ei ole tõesti midagi enneolematut ega erakordset. Omavalitsus on seaduse järgi kohustatud korraldama nii maa tagastamist kui ka erastamistoiminguid. Loomulikult peab see olema kooskõlas seadustega. „Jõelähtme vallavalitsus oma taotluses Tõnu-Liiva kinnistu müügiks volituste saamiseks ei varjanud maavanema eest kavatsust tasuda kinnistuga Kotsjuba kahjunõue. Reformimata riigimaa kahjunõude katmine on aga väga jäme seadusrikkumine ja seetõttu on see enneolematu ja erakordne,” rääkis seadusjärgseid pärijaid kohtus esindav advokaat Ain Kiis (väikesel pildil).

Vaidlusi on olnud ka varem

Vaidlusaluse maa saaga sai alguse 2005. aastal. Kaberneeme oli siis hajaasustusega kaluriküla ja maatüki naabril Orest Kotsjubal oli omandireformi seaduse kohaselt õigus nõuda endale kuni kaks hektarit maad. 2003. aasta üldplaneeringuga muudeti Kaberneeme aega tiheasustusalaks, kus on ostueesõigus ainult elamu teenindusmaale ehk 0,32 hektarile. Kuna vallavalitsus aga Kotsjuba erastamisaotlust õigel ajal ei rahuldanud, tekitas vald kohtuotsuse kohaselt sellega talle varalist kahju.

Riik pidi talle kahjuhüvitisena maksma ligi 1 003 924 krooni. Apellatsioonikohus vähendas selle aga 70 865 euroni. Hüvitise maksmise kohustusest vabaneamiseks sõlmisid vallavalitsus ja Kotsjuba kohtuliku kokkuleppe, mille kohaselt loobus Kotsjuba hüvitisenõudest ja sai vastutasuks võimaluse erastada ostueesõigusega vaidlusaluse Tõnu-Liiva kinnistu. Hoolimata korduvatest kõnedest ja e-kirjadest ei õnnestunud Eesti Päevalehel Orest Kotsjubalt kommentaari saada.

KASSIKAKKUDE OLUKORD VÕETAKSE LUUBI ALLA

Keskonnaminister kinnitas kassikakkude kaitse tegevuskava. Meie tuntuimate kakuliste arvukus väheneb, oletatavasti elab neid Eestis praegu ainult poolsada paari. Kakkude arvu-

kust vähendavad näiteks pesasid rüüstavad väikekiskjad, pesit-susaegne häirimine ja toidula kahanemine. Suur ohutegur on ka kassikakkude hukkamine elektriliinides ja teedel. **EPL**

TEDER ANNETAS REFORMIERAKONNALE SUURE SUMMA

127 000 eurot annetusi sai Reformierakond kolmandas kvartalis. Suurim üksikannetaja oli ettevõtja Hillar Teder 90 000 euroga. Opositsiooni langenu

IRL kogus annetusi 97 000 eurot, sotsid 62 000 ja Keskerakond 22 000 eurot. Heldeimad parlamendierakondadele annetajad olid Reet Roos, Oleg Ossinovski ja Jüri Teppo. **ERR**

AUTOMÜÜK TEGI HÜPPE

Septembris toimus autode müügi turul suur muutus: uusi sõiduaautosid müüdi 1841 ehk ligi 19% rohkem kui eelmisel aastal. Turuliider on Toyota, teisel kohal Škoda. **Ärileht**

Tõnu-Liiva 27 kinnistu

- Jöelähtme vald, Kaberneeme küla
- Kogusuurus 1,38 hektarit
- Koguväärtus 490 000 ehk 35,57 eurot ruutmeeter

kel. „Kuna maa hind ei oma asja otsustamisel tähendust, ei ole maavalitsus lihtsalt „huvi pärast“ maa turuhinda välja selgitanud, see ei ole praktiliselt omandireformi edasiste toimingute jaoks vajalik, sest maa, mida ei saa tagastada, kompenseeritakse maa õigusvõõrandatud subjektile või tema pärijatele seaduses sätestatud hindades, mitte aga turuhinnas,” selgitas ta.

Pärijad on vaidlemisest väsinud, maast loobunud ja nõuavad kohtu kaudu riigilt enda kahjude hüvitamist. Selleks esitati septembri alguses Tallinna halduskohtule hüvitamiskaebus Eesti riigi vastu. Seadus ütleb, et õigusvastaselt võõrandatud vara tagastatakse ja kui see ei ole millegipärast võimalik, siis see kompenseeritakse. „Me ei ole kinnistu erastamist vaidlustanud, sest peame otstarbekamaks nõuda sisse maavanema tegevusega tekitatud kahju – mitte ainult rahalist, vaid ka moraalselt. Me oleme aru saanud, et eraisikult maa tagasi nõudmine on peaaegu võimatu ja väga ajakulukas ja sellepärast nõuame ka kompensatsiooni,” rääkis Kiis. „Kas siis, kui maavanem oleks selle hüvitise katnud õigusvastaselt võõrandatud vara kompenseerimiseks ettenähtud riigi rahalistest vahenditest, oleks ta samuti oma tegevust õigustanud? Põhimõttelist vahet ju ei ole – üks riigi vara kõik,” lisas ta.

Jöelähtme vallavalitsusest öeldi aga, et halduskohtu otsust maa tagastamise menetlus uuesti alustada saab pidada pigem erandlikuks. Peale selle ei pea vallavalitsuse hinnangul maa tagastamise menetluse uuendamise tähendama omandireformi kontekstis igal juhul seda, et maa ka tegelikkuses tagastatakse, kuid nende sõnul on võimalik olukord, et maa eest makstakse kompensatsiooni. Seda aga 1993. aastal kehtinud hinna alusel.

Ain Lille leiab, et on koos õe ja vennaga langenud ametnike omavoli ohvriks, aga loodab, et riik märkab tehtud ülekohut, tunnustab seda ja rahuldab kahjunõude kohtuväliselt. „Muidugi oleks tore, kui lapselapsed oleksid saanud siin mere ääres mängida, siin paigas on palju mälestusi ja see raha ei korva seda kindlasti. Aga siis on vähemalt mingisugunegi õiglus,” rääkis ta. ●

Tema sõnul on õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise küsimuse otsustamiseni, sealhulgas ka kohtuliku vaidluse lõpetamiseni keelatud seda vara võõrandada. Seda nõuet rikkuvad tehingud on aga kehtetud. Kuna Tallinna halduskohtus oli parasjagu käimas Ain Lille ja teiste pärijate kohtuvaidlus Jöelähtme vallavalitsuse otsuse tühistamise üle, ei oleks vald tohtinud seda maad erastamisele anda ega müüa. Ootama oleks pidanud kohtuvaidluse lõppu.

Harju maavalitsus jääb aga oma vastuses napisõnaliselt. „Jöelähtme vallavalitsus ei müünud maad, vaid täitis omandireformi seadusest tuleneva kohustuse erastada selleks õigustatud isikule ostueesõigusega maa talle kuuluvate chitiste juurde,” rääkis Heiko Kukkk. „Erastamise toimingute peatamine tagastamisvaidluse ajal oluks võimalik üksnes juhul, kui kohus oleks erastamise esmase õiguskaitsevahendina keelanud. Kõnealusel juhul kohus keeldu ei rakendanud,” lisas ta. Küsimusele, kas Jöelähtme valla-

Ajalooliselt oma suguvõsala kuulunud maal seisev Ain Lille on pettunud, et mereäärne krunt erastati pärijate teadmata.

Fotod: Andres Putting

valitsus ega Harju maavalitsus ei olnud teadlik, et maatükil on ka õigusjärgsed pärijad ja sellesisuline kohtuvaidlus oli Tallinna halduskohtus maa erastamise ajal käimas, Eesti Päevaleht vastust ei saanudki.

Veelgi kurioossemaks muudab loo aga fakt, et vald oli maade erastamise käigus naaber Orest Kotsjubaga kohtu teed käies jõudnud lahendini, et talle peab hüvitama summa ühe miljoni krooni ehk ligi 70 865 euro väärtuses, aga talle erastatud maatüki väärtus on sellest üle seitsme korra suurem. Ain Lille tellis koos õe ja vennaga maale Pindi Kinnisvara AS-ilt eksperthinangu hetke turuhinna kindlaks tegemiseks. Selle kohaselt on maatüki väärtus 490 000 eurot. „Tuleb ka silmas pida, et Kotsjuba kahjunõue oli pööratud vallavalitsuse vastu, mitte riigi vastu. Järelikult tuli kahjuhüvitus tasuda vallavalitsuse vahenditest, aga see kae-

ti riigi vara arvelt. Juba selline kahjunõude täitmine on enneaegne,” lisas Kiis. Jöelähtme vallavalitsuse vastuses seisab selgituseks, et oluline on, et tegemist on just maa ostueesõigusega erastamisega maareformi seaduse tähenduses, mitte aga maa tavapärase müümisega tsiviilkaibes.

Vald turuhinda ei vaata

„Võib oletada, nagu oluks vallavalitsusel või maavalitsusel võimalik kaaluda, kas otstarbekam on jätta maa erastamata ja maksta erastamise ostueesõigusega isikule tema küsitud rahasumma või maa erastada ja maksta nüüd tagastajate nõudel neile kordades suurem hind kahjuhüvitusena. Kordame veel kord, et sellist valikuõigust vallavalitsusel ja maavalitsusel seaduse järgi ei ole,” rääkis Harju maavalitsuse esindaja Jaan Mark. Mark lisas, et omandireformi toimingud tuleb teha seaduses sätestatud järjekorras, hoolimata sellest, milline on maa turuhind ühel või teisel ajahet-

Graafika: Maret Müür

Et vald sellise otsuse tegi, on pärijate sõnul nii alatu, et võtab lausa jõuetuks.

Viktor Janukovõtši poeg nõuab Eestilt sanktsioonide kohta infot

Foto: Reuters/Scanpix

Ukraina endine president Viktor Janukovõtš (paremal) ja tema poeg Oleksandr said märtsis Euroopa Liitu sissesõidu keelu.

Ukraina ekspresidenti poeg saatis Eestile kirja, et teada saada, miks ta on mustas nimekirjas.

Joosep Värk
joosep.vark@epl.ee

Oktoobri alguses saatis Ukraina endise presidenti Viktor Janukovõtši poeg Oleksandr oma advokaatide kaudu kirja Eesti välisministeeriumile, rahandusministeeriumile ja justiitsministeeriumile.

Kuna Oleksandrile määrati koos venna ja teiste endiste Viktor Janukovõtšile lähedaste Ukraina ametnikega märtsikuus Euroopa Liitu sissesõidu keeld, taotleb tema advokaat Eesti ministeeriumidelt kogu informatsiooni, mis neil Oleksandr Janukovõtši kohta eri uurimiste käigus kogutud on.

Kuigi kiri on saadetud kolmele ministeeriumile, puudutab see justiitsministeeriumi presiesindaja Maria-Elisa Tuuliku sõnul peamiselt välisministeeriumi vastutusala. Selle presiesindaja Mariann Sudaakov jäi kirja kommenteerides napisõnaliseks ja ütles ainult, et kindlasti on ministeeriumil kavas sellele vastata.

Miks just Eestile?

Seda, mis on kõnealuse kirja laiem eesmärk ja miks see saadeti just Eestile – sanktsioonid on ju üleeuroopaline otsus –, on keeruline öelda. Välispoliitika eksperdi Ahto Lobjakase sõnul olekski huvitav teada, kas sedasorti kiri saadeti ainult Eestile või laekus see ka teistele Euroopa Liidu riikidele.

„Viisakeeluotsus on Euroopa Liidu tasandi otsus ning

Eesti oli üks osaline selle tegevise ja see oli konsensuslik,” sõnas Lobjakas. Ta lisas, et sedasorti kiri võib osutada, nagu oleks Oleksandr Janukovõtšil kavas Euroopa Liit kohusse anda.

Lobjakase hinnangul võib Eesti välisministeerium olla aga kirja saaja just sellepärast, et Ida-Euroopa riigid olid sanktsioonide kehtestamisel kõige aktiivsemad. „Im-

Kiri on märk murest. Teada on, et Janukovõtšitel oli palju raha Euroopasse paigutatud.

selgelt on see märk mingist murest. Teada on, et Janukovõtšitel oli palju raha Euroopasse paigutatud,” sõnas Lobjakas.

Samale asjaolule viitas ka praegu Ida-Ukrainas viibiv inimõiguste ekspert Silver Meikar. Tema sõnul on Oleksandr Janukovõtši vastu algatatud uurimine ka Ukrainas. Kuna see venib, võib võimalik kohtuasi Euroopa Liidu vastu olla ainuke võimalus oma külmutatud vara kätte saada.

Just Ukrainas algatatud uurimise tõttu kehtestati Euroopa Liit Janukovõtšile viisakeelu ja sanktsioonid põhjendusega, et ta on osalenud kuritegudes, mis on seotud Ukraina riigile kuuluvate rahaliste vahendite omandamise ja ebaseadusliku riigist välja kandmisega.

„Ehk püüab ta kasutada võimalust, et vähemalt osa korruptiivsel teel kokku

Venemaa andis Janukovõtšitele kodakondsuse?

Ukraina siseministri nõuniku Anton Geraštšenko sõnul andis Venemaa Föderatsioon oktoobri alguses Ukraina endisele presidentile Viktor Janukovõtšile, endisele peaministrile Mõkola Azarovile ja endisele peaprokurörile Viktor Pšonkale ning nende perekonnaliikmetele Venemaa kodakondsuse.

„Janukovõtši, Pšonka ja Azarovi perekondadel on õnnestunud Vladimir Putiniga kokku leppida neile kodakondsuse andmises ning nad võivad ennast praegu tunda kuival ja mugavalt. Operatiivsete allikate informatsioonist sain ma teada, et Ukraina reeturitele anti kodakondsus Venemaa presidendi Putini salajase ukaasiga tasuta ustava teenistuse eest rahvusliku julgeoleku, riigikaitse, õigussüsteemi ja majanduse lammutamise eest,” sõnas Geraštšenko.

Üksi Venemaa ametkond ei soostunud Geraštšenko väiteid kommenteerima.

varastatud sadadest miljonitest ohutusse kohta paigutada?” oletas Meikar.

Teadaolevalt kasvas hambaarstiharidusega Oleksandr Janukovõtši isiklik varandus pärast tema isa võimule tulekut lausa muinasjutulise kiirusega. Kohalik ajakiri Fokus hindas viimati tema varaks kokku 424 miljonit USA dollarit (336 miljonit eurot), millega ta on üks Ukraina rikkaimaid inimesi.

Viktor Janukovõtš kaebas Euroopa Liidu talle määratud sanktsioonide eest kohtusse juba juulikuus. Nii isa kui ka poja advokaat on Londonis paiknev advokaadibüroo Joseph Hage Aaronson LLC.

Eesti Päevalehe palvetele Eesti ministeeriumidele saadetud kirja kommenteerida advokaadibüroo ei vastanud. ●

Avarii teinud juht põgenes politsei eest merre

Eile hommikul toimus Põhja-Tallinnas politseioperatsioon. BMW-ga avarii teinud juht ja kaassõitja põgenesid politsei eest.

Põhja prefektuuri pressiesindaja teatas, et politsei sai eile kella 10.30 paiku teate, et Kopli 69b maja lähedal liigub avariiline BMW. Politsei märguande peale autojuht seisma ei jäänud, vaid hoopis põgenes. Teekond jätkus Vasara tänaval ja lõpuks jäi auto seisma Kopli 14c maja juures.

„Autost hüppasid välja kaks meest, kellest üks põgenes vette, teine kadus teadmata suunas. Merre jooksnud mees ujus jahedas vees ligi pool tundi. Läheduses viibinud kalapaat tahtis teda päästa, kuid põgeneja ei tahtnud abi. Lõpuks tulid aga päästjad ja tõid mehe kaldale. Mees hakkas vastu ka politseinikele,” selgitas pressiesindaja.

Mehel oli kerge joove, muid tervisekahjustusi päästjad tal ei tuvastanud. Ta on seni kinnipidamisasutuses. Teine mees on endiselt jooksus. ● Delfi

Tartu lähedal hukkus raskes õnnetuses helkurita jalakäija

Laupäeva õhtul juhtus Tartumaal raske liiklusõnnetus, kus sõidukilt löögi saanud vigastustesse õnnetuspaigal.

Lõuna prefektuuri pressiesindaja sõnul juhtus õnnetus kella 19.40 paiku Ülenurme vallas Soinaste külas. Esiolguks andmetel tuli Roiu poolt kaubik, millele astus ette sõiduteel liikunud või seda ületav jalakäija. Ootamatult jalakäijat märganud kaubikujuht ei suutnud kokkupõrget enam vältida, ta sai autolt löögi ja tema vigastused olid nii rasked, et ta suri sündmuskohal.

Jalakäija oli nooremapoole mees, kelle isikut praegu alles selgitatakse. Kaubikujuht oli kaine ja tal oli juhtimisõigus. Õnnetuse hukkunud jalakäija kainuse ja teiste tervislike näitajate kohta tehakse ekspertisi. Ühtlasi ootab politsei abi noormehe isiku tuvastamiseks. Õnnetuse täpsemate asjaolude uurimiseks alustas politsei kriminaalmenetlust.

Pimeda aja ohud

Politsei selgitas õnnetuspaigal, et kaubikujuhul oli jalakäijat pimeda õigel ajal raske märgata, sest ühtegi valgustusallikat ega helkurit tal ei olnud ja ta kandis tumedaid riideid.

Lõuna prefektuuri operatiivjuhi Ain Balderi sõnul on äärmiselt oluline, et inimesed teadvustaksid endale pimeda ajaga kaasnevaid liiklusohu. ● Delfi

Riik hakkab piirijoone korrastamist planeerima

Siseminister Hanno Pevkur moodustas reedel tööühma Eesti Vabariigi ja Venemaa Föderatsiooni vahelise ajutise kontrolljoone korrastamise ettevalmistamiseks.

Tööühma ülesanne on teha vajalikke ettevalmistusi ajutise kontrolljoone maastikul tähistamiseks, valmistada ette projekteerimiseks ja väljajähtamiseks vajalik kaardimaterjal ning lahendada sel-

lega seotud maaküsimused. Peale selle hakkab tööühm koostama õigusaktide vajalike muudatusettepanekuid ja rajatiste tehnilisi kirjeldusi ning lahendama muid asjasse puutuvaid küsimusi, teatas ministeerium.

Võsarägistik ja soo

Eesti Päevaleht kirjutas septembri keskel, et üle 130 kilomeetri pikkusest piirijoonest

on ainult 11 kilomeetrit sellisel tasemel, et sellest on võimatu märkamatuks üle pääseda. Enamik Eesti ja Venemaa vahelise maismaapiiri on kohutavas olukorras, kus piirivalvurid võitlevad võsa, rägastiku ja sooga.

Seejärel leppisid peaminister Taavi Rõivas, siseminister Hanno Pevkur ja keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannus kokku, et kontrolljoone puhastab riigimetsa

majandamise keskus. „Eesti piiri turvalisuse suurendamine ja riigi julgeoleku tagamine on valitsuse prioriteet,” on öelnud peaminister.

Piirijoone puhastamiseks ning läbitavuse ja piirivalvurite varustuse parandamiseks on tänava kevadsuvel juba eraldatud 200 000 eurot. Peale selle on piiri tugevdamiseks suunatud veel kaks miljonit eurot.

● Delfi

Jüri Ratas: Savisaar kinnitas, et tal on jõudu viia partei valimisvõiduni

Intervjuu

Piia Puuraid
reporter

Keskerakond otsustas, et nende peaministriksandidaadi on parlamendivalimistel siiski erakonna juht Edgar Savisaar.

Eile, paar tundi enne Keskerakonna 23. sünnipäeva tähistamist, kogunes Tallinnas Roosikrantsi residentsis partei juhatus. Jüri Ratase eelmisel nädalal pakutud idee, et erakonna peaministriksandidaadiks võiks saada Kadri Simson, läbi ei läinud. Juhatus valis selleks erakonna juhi Edgar Savisaare.

Simsoni kandidatuuri toetasid peale Ratase teisedki keskerakondlased, sealhulgas riigikogu keskraktsiooni aseesimehed Mailis Repts ja Valeri Korb ning Pärnu linna keskerakondlased. Kuigi Savisaar oli varem meedias kinnitanud, et erakonnas on ruumi ka teistele peaministriksandidatele, ei kommenteerinud ta eilset otsust kuidagi sisuliselt, vaid soovis erakonnale lihtsalt õnne.

Vahetuli pärast kohtumise lõppu õnnestus Eesti Päevalehel vestelda Ratasega, kes vastas küsimustele väga tõsiselt häälega ja oli otsuses silmanähtavalt pettunud.

•• Jüri Ratas, me teame, millise tulemustega tänane (eilne – toim) kohtumine lõppes, aga miks see nii läks?

Sellepärast, et Keskerakonna juhatus nii otsustas.

•• Milliste ootustega te koosolekule läksite?

Loomulikult, et Keskerakonna peaministriksandidaadiks saaks Kadri Simson.

•• Mis kohtumisel toimus? Mis olid need argumendid, et Edgar Savisaar valituks osutus?

Eks arutati seda teemat ja Edgar Savisaar rääkis, et tal on jõudu ja tahet, energiat ja usku viia Keskerakond valimisvõiduni ja valitsusse. Nii nagu Kadri Simson on varem öelnud, siis ta kandideerib

Kadri Simson ja Jüri Ratas saabusid Keskerakonna juhatuse koosolekule koos. Kohtumisel otsustati, et Simsonist ei saa ikkagi erakonna peaministriksandidaati – idee, mille käis eelmisel nädalal välja just Ratas.

Foto: Heiki Rebane

Kadri Simson juhatuse otsuses ei pettunud

Valik minna taas riigikogu valimistele Edgar Savisaare juhtimisel tuli Kadri Simsoni sõnul konsensuslikult. „Arutasime täna (eile – toim), kuidas valimisteks valmistume. Tulime koosolekult välja konsensusliku otsusega, et toetame Edgar Savisaart, kellel on tahtmist ja oskusi olla meie esinumber,” kommenteeris Simson koosoleku tulemusi.

Simson lisas, et tema otsuses pettunud ei ole. „Toetan erakonda, kuidas iganes suudan. Seda selleks, et meid ootaks 1. märtsil valimisvõit,” sõnas ta. **Eleen Änilane**

hingamist Keskerakonda juurde ei tule. Mis te arvate, kas see toob erakonnale valimistel pigem hääli juurde või valijate toetus just väheneb?

Mina isiklikult usun seda, et kõik läheb nii, nagu 1. märtsil läheb. Me saame järeldusi teha sellest, kuidas 1. märtsil on Eesti inimesed otsustanud. Ma ei oska hinnata, kas see otsus toob või viib [hääli], seda peavad otsustama Eesti inimesed. Aga loomulikult oli minu kindel ja veendunud toetuse mõte see, et

Kas teie teate ette, mis aasta lõikes juhtub? Mina küll ei oska seda ennustada.

Keskerakond teeks sellel korral väga targa otsuse, et peaministriksandidaadi oleks Kadri Simson, kui ta soovib kõnetada võimalikult laiapõhjalist ühiskonnagrappi.

•• Kas Kadri Simson kõnetaks teie hinnangul siis palju laiemat valijate gruppi, kui Edgar Savisaar seda seni on teinud?

Ühtse meeskonnana koos Edgar Savisaarega kindlasti.

•• See on juba teine kord, kui te teete sellise muudatusettepaneku, ja nüüd leidis see väga kiire lõpu. Kuidas see mõjutab teie tulevikku Keskerakonnas? Kas jääte endiselt erakonna liikmeks?

Ju see näitab seda, et ma hoolin väga Keskerakonna valijatest ja erakonnast endast. Ma soovin, et me suudaksime oma ideid realselt ellu viia. Edasi ma lähen täna õhtul oma perekonnaga sauna. Kas teie teate ette, mis aasta lõikes juhtub? Mina küll ei oska seda ennustada. Las see tänane otsus olla ära ja vaatame homme, mida uus päev toob. Aitäh! Rõhkem ma ei soovi rääkida. **•**

Toomla: otsus jätab nad koalitsioonist välja

Politoloog Rein Toomla ennustas, et Keskerakond saab tulevastel riigikogu valimistel küll senisega võrdväärse hääletasagi, ent peab tõenäoliselt jälle koalitsioonist välja jääma.

„Küsimus on nüüd muidugi selles, et kui Edgar Savisaar ongi nüüd Keskerakonnas number üks ning nii esinumber kui ka peaministriksandidaadi, tähendab see, et Keskerakond peab paraku taas

jääma koalitsioonist välja,” nentis Toomla. „Võib-olla mõne teise number ühega oleks tekkinud võimalus kas või muutuda koalitsioonipartneriks, kas või muutuda väiksemaks, tagasihoidlikumaks koalitsioonipartneriks, aga ikkagi koalitsioonipartneriks.”

Toomla ütles, et erakondadel, kelle puhul oleks koalitsioon Keskerakonnaga isegi mõeldav – sotsiaaldemokraadid ja Reformiera-

kond –, oleks Savisaarega ilmselt keeruline valitsusliitu moodustada. „Tunduvalt lihtsam oleks neil olnud uue laine poliitika, on see siis Kadri Simson, Jüri Ratas või Mailis Repts – neid on seal teisigi. Nendega oleks olnud lihtsam nii Keskerakonna seisukohalt kui ka teise partei seisukohalt mingit pikemat või lühemaajalist koalitsiooni sõlmida,” sõnas Toomla. **Eleen Änilane**

ainult juhul, kui tal on Edgar Savisaare toetus. Kui ei ole, siis on meie peaministriksandidaadi Edgar Savisaar.

Ma tahan väga tänada Keskerakonna liikmeid ja piirkondasid, kes selle nädala jooksul Kadri Simsoni kandidatuuri toetasid, ja pean ütleva, et neid oli selle kümne päeva jooksul usumatult palju. Mis mulle head meelt tegi, oli see, et neid toetajaid oli nii eestikeelsete kui ka venekeelsete liikmete hulgas. Ma tundsin seda ka ringi käies, sest nii paljud inimesed tulid ja võtsid

käest kinni ja ütlesid, et nad hoiavad Kadri Simsoni poole. See näitas, et inimestele läheb see väga korda, nad soovivad just teda peaministrina näha, ja see andis lootust.

•• Edgar Savisaar ütles, et tal on jaksu viia erakond valimisvõiduni. Kas teie isiklikult kas sellesse usute?

Seda ta usub. Kui erakonna esimees nii ütles, et ta seda endas leiab ja seda endas näeb, siis see on ju tore.

•• Kui nüüd läheb kõik ikkagi sama esimehe juhtimise all edasi, siis võib arvata, et uut

Puudega inimesed nõudsid piketiga töövõimereformi peatamist ja enda märkamist

Pikett. Kuues linnas üle Eesti nõudsid puudega inimesed ja nende toetajad laupäeval tunniajasel piketil töövõimereformi peatamist. Eesti hooldekate liidu juhi Tiina Kangro sõnul peaks riik reformide asemel liikuma inimestele lähemale ja aitama neil ise end aidata. „Tegemist on viidaka reformiplaaniga, mis on väga-väga kulukas Eesti rahvale, aga väga väikese efektiivsusega puuetega inimeste olukorra lahendamisel,” kommenteeris Kangro.

Kangro sõnul ei ole reformis neid mehhanisme, mis aitaksid puudega inimestel ise hakkama saada, selle asemel püütakse inimesi vägisi aidata, suutmata tegelikult aru saada, mida puuetega inimesed tegelikult riigilt vajaksid.

Tallinnas meelt avaldanud liikumispuudega Sulev ütles, et plaanitav reform ei tee puuetega inimeste elu paremaks, vaid raskendab seda. Ta tõi näiteks, et ta jääks ilma igasugusest rahast, kui peaks pakutud tööst keelduma selle tõttu, et töötades selgub, et tal pole võimalik

puude tõttu neid töökohustusi täita. „Praegusel hetkel on minu pension 119 eurot. Ma olen raske liikumispuudega, 80% on mul töövõimetust. Ma ei saa ju iga tööd teha,” rääkis Sulev.

Liikumispuudega Sven märkis, et töötukassast töötamiseks vajaliku abivahendit küsides on selle väljaandmise aeg keskmiselt kaks kuud. „Õelge mulle, milline väike- ja keskmine ettevõtte suudab oodata kaks kuud, kui tal on töötajat vaja kohe?” esitas noormees küsimuse.

Tartus käis piketil kohal ka tervise- ja tööminister Urmas Kruuse, kes on kindel, et reformi eelnõud lahendavad suure osa tööd soovivate erivajadustega inimeste probleemidest ja põhjendatud etteheidetest.

Piketid toimusid üheaegselt Tartus, Rakveres, Viljandis, Narvas, Pärnus ja Tallinnas. Seda toetasid ka arstid ja tervishoiutöötajad. „Inimeste tööle aitamiseks on vaja detailid korralikult paika panna, karistuste väljamõtlemisele keskendumine ei ole euroopalik tee,” märgiti liitude ühisteates. Delfi, Eleen Änilane

Tallinn näeb linnahalli tulevikus konverentsi

Kolmeks jaotatavast hoonest kavatakse linnavalitsus ühe osa enda omandisse jätta.

Joosep Värk
joosep.vark@epl.ee

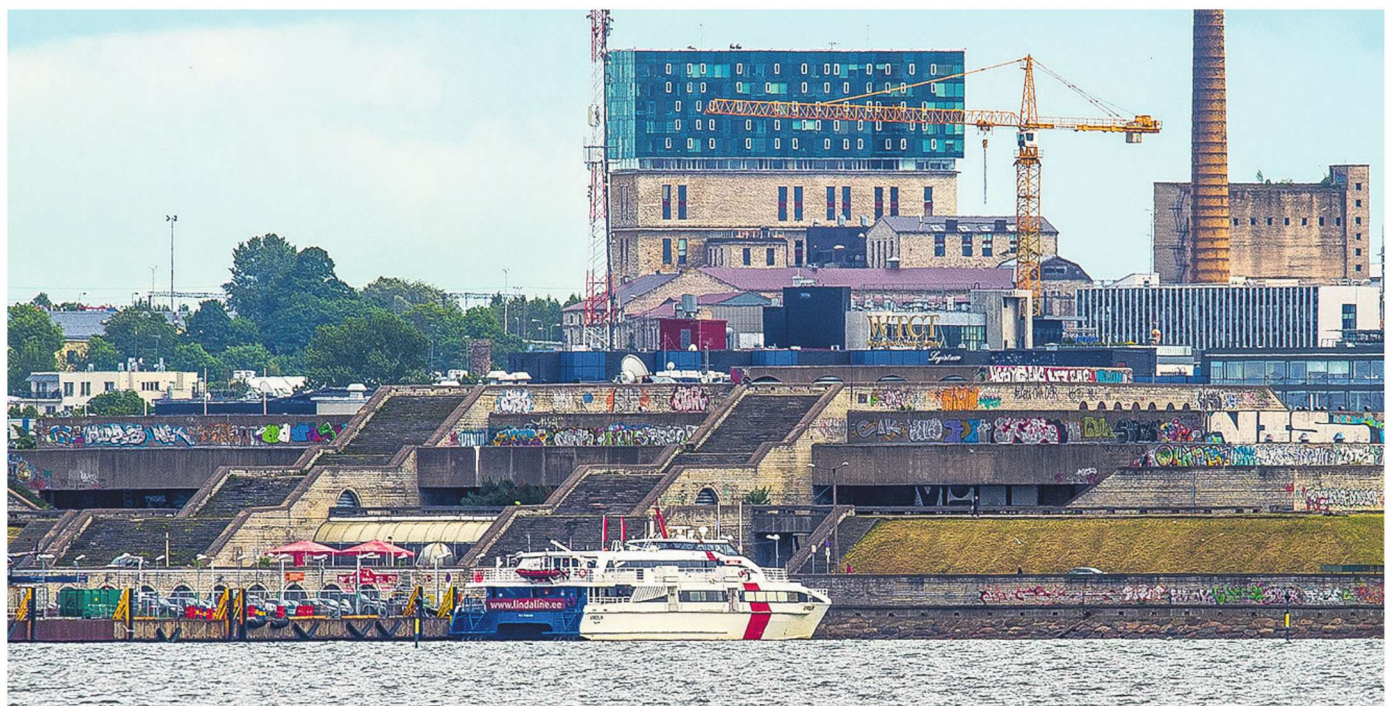
Septembri lõpus teatas linn võimalikust plaanist jagada linnahall kolmeks korteriomandiks. Eesmärk on meelitada investoreid hiiglaslikku hoonekompleksi korda tegema. Nimelt on 1980. aasta

nu jagataks hoone kolmeks osaks – endiseks jäähalliks, suureks saaliks koos abiruumidega ning nendest kahest mere poole jäävaks osaks, mida ainsana veel tööruumidena kasutatakse.

Plaan näeb ette, et eraomandisse antaks mere poole jääv osa ja endine jäähall. „Linnale on kõige olulisem see keskmine osa ehk suur saal, mille linn teeks korda, et ta oleks kasutatav nii kontserdipaigana kui ka näiteks suurte konverentside puhul peasaalina,” sõnas Aas. Selle kava kohaselt teeks eraarendaja endisest jäähallist väikesest saalidega konverentsikeskuse ja linna remonditav suur saal täiendaks seda.

Linnahalli mere poole jääv osa võiks Aasa hinnangul samuti minna mõne eraettevõtte kätte, sest sellele osale kehtivad muinsuskaitsereglid lubaksid sinna juurdegi ehitada. „Aga mingit korterite ehitamise plaani ma seal küll ei näe, pigem ikka äriefunktsiooni,” selgitas Aas.

Muinsuskaitse luba pole
Abilinnapea sõnul on olemas ka plaan B, mille kohaselt teeks linn korda suure saa-

Linnahalli mere poole jääv osa võiks linna hinnangul minna eraomandisse, sest sinna on lubatud juurdegi ehitada. Foto: Tanel Meos

Plaan B: linn korrastaks saali, teiste osade puhul jääks arendajatele vabad käed.

olümpiamängudeks ehitatud hoone lagunemas ja see soovitakse korda teha 2018. aastaks, mil on Eesti Vabariigi 100. sünnipäev ning Eesti on Euroopa Liidu esistujamaa.

Kuigi sõnas korteriomand on sõna korter, ei ole tegelikus linnahalli elamispiinaks tegemist ette nähtud. Tallinna abilinnapea Taavi Aasa sõnul on korteriomandi näol tegu juriidilise terminiga, mis tähistab osa kinnistust ja sellel olevast hoonest. Teisisõ-

li, kuid mõlema ülejäänud osa kasutamise eesmärk jäetaks arendaja otsustada. „Kuigi ma ei näe eriti, mis tüüpi äripindasid seal veel võiks olla,” jäi Aas sellise plaani puhul skeptiliseks.

Kuigi on mõte jagada hoone kolmeks osaks, pole tegelikult teada, kas muinsuskaitse sellisele tegevuskavale oma

heakskiidu annab. Selleks et nende seisukohti teada saada, tuleks Aasa sõnul muinsuskaitse eritingimuste koostamine algatada.

Kuni sellise variandi võimalikkus pole teada, plaanib linn praegu edasi minna seniste huviliste Tallinn Entertainment LCC ja Hard Rock Internationaliga, et hoone tervi-

kuna korda teha. „Võib-olla üritame investoreid juurde leida, aga igaks juhaks vaatame samal ajal ka veidi kaugemale,” sõnas Aas ja lisas, et ta on senise plaani täitumise küsimuses mõeldukalt optimistlik.

Tegelikult andis linn halli ja selle juurde kuuluvate hoonete kasutusõiguse 99 aastaks Ameerika Ühendriikide ette-

võttele Tallinn Entertainment LLC ära juba 2009. aasta kevadel. Toona loodeti, et Ameerika miljardärile Ronald S. Lauderile kuuluv firma teeb selle korda ja hoonest saab taas populaarne kontserdipaik.

Kuid 2009. aasta lõpus toimunud Eesti looduskaitse 100. sünnipäevast alates pole hoones toimunud mida-

Fotod: Heiki Rebane, Ago Tammik, Hendrik Osula

Neinar Seli astub täna kohtu ette

Harju maakohustus algab täna kohtuprotsess Tallinna Sadama nõukogu eksjuhi ja Eesti olümpiakomitee presidendi Neinar Seli üle, keda riigiprokuratuur süüdistab olümpiakomiteele tehtud annetuse tõttu toimingupiirangu rikkumises.

Seli kriminaalaja taust ulatub eelmisesse sügisesse, kui Tallinna Sadama nõukogu eelmine esimees Seli hääletas süüdistuse kohaselt sadama nõukogus 250 000 euro eraldamise poolt Eesti olümpiakomiteele (EOK), mille president ta ise samal ajal oli.

Korruptsioonivastase seaduse järgi ei ole selline tegevus lubatud, kuna ta oli samal ajal juba ka EOK president. Seetõttu oleks tulnud Selil ennast sadama nõukogus otsuse tegemiselt taandada.

Endal süüd ei näe

Seli taandumine oleks aga võinud EOK sootuks Tallinna Sadama sponsorlusest ilma jätta, kuna EOK sponsorlust käsitletud päevakorrapunkti hääletus jäi seisu 3 : 3. Riigifirma puhul tähendab see, et nõukogu esimehe hääletustab hääletuse tulemus.

Seli sai kahtlustuse tänavu veebruaris ning siis teatas ta, et tema endal süüd ei näe. „Mingit vastuolu seadusega ma ei näe. Taandasin ennast EOK-i presidendiks saades sponsorluskomisjonist ja nüüd ministeeriumile probleemide valmistaval nõukogu koosolekul sponsorlust puudutava päevakorrapunkti hääletusel ei osalenud,” on Seli ERR-i uudisteportaalile öelnud.

Toimingupiirangu suures ulatuses rikkumise eest näeb karistusseadustik ette rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistuse. ● ERR, Delfi

Neinar Seli

Foto: Ilmar Saabas

keskusena

Opositsioon ootab usutavat ja terviklikku visiooni

Tallinna linnavolikogus opositsiooni kuuluva IRL-i fraktsiooni aseesimehe Yoko Alenderi sõnul teeb teda linnahalli kontekstis murelikuks kogu Tallinna mereäär. „Konkreetsed hoone ja krundiga seostuv on ainult üks ilmekas näide Tallinna mereääre arengutest. Linnal on juba kümmekond aastat loosungiks „avame linna merele” – vastuseta on aga küsimus, mil moel, milliste tegevustega, millisest kavast või visioonist lähtuvalt,” sõnas Alender.

Tema sõnul mõjub linna viimane idee, linnahall kolmeks korteriomandiks jagada kui abilinnapea ahasus. „Tegelikult on ilmselgelt liiga pikka aega probleemiga tegelemata

jäetud ja ei ole loodud ka sellist usutavat visiooni, mis seaks linnahalli ümbritsevasse mereäärse konteksti ja otsiks sellele kasutusi, mis veenaks arendajaid oma huve seal realiseerima. Linna arengu suunamine planeerimise kaudu on kohaliku omavalitsuse pädevus ja vastutus,” lausus Alender.

„Linnahalli puhul on tegemist modernismi pärliga, aga kindlasti ka keeruka objektiga. Mina soosiksin siin kõiki võimalikke kasutusviise ja oleks ka muinsuskaitse nõuete osas aruteluks valmis. Seda enam, et ka hoone autor, arhitekt Raine Karp ei ole vastu hoone ümber kujundamisele,” sõnas Alender.

gi. Pakutud on mitu ideed, millest viimane nägi ette, et pärast renoveerimist hakkab linnahalli kasutama rahvusvaheliselt tuntud Hard Rock International, kellel on pikaajaline kogemus ja kes oleks sobivaim kandidaat investeringuid tagasi teenima. Kuid seegi idee jääb juba kahe aasta taha ja puudutab seda faa-

si, kui on hoone juba renoveeritud.

Praegu on fakt, et hoone on viis aastat kasutuseta ja amortiseerub iga aastaga. Erasektori kõrval loodab Aas halli korda tegemiseks leida toetust riigilt – näiteks võiks kultuurimälestise renoveerimisel aidata majandusministeerium või Tallinna Sadam. ●

VÕIMAS TSÜKLON RÄSIB INDIAT

Äge tsüklon Hudhuda kihutas eile üle Bengali lahe ja jõudis India rannikule. Vähemalt kolm inimest on juba hukkunud. Kuni 54 m/s puhuva tuulega raju on sundinud betoonvarjenditesse

evakueeruma sadu tuhandeid inimesi. Torm jõudis hommikupoolikul Andhra Pradeshi osariigi rannikule ja põhjustab ka suuri üleujutusi, hoiatas ilmateenistus. **Delfi**

USA-S KANDUS EBOLA PATSIENDILT HAIGLAÕELE

Texase meditsiinitöötajal, kes tegeles osariigi haiglas eelmisel nädalal surnud Ebola-patsiendiga, tuvastati samuti Ebola. „Me teadsime, et teine juhtum võib realsuseks saada,

ja oleme selleks valmistunud. Töötame ülima hoolikusega, et vältida viiruse edasist levikut,” ütles Texase osariigi teravishoiuosakonna volinik David Lakey. **Delfi**

Ždanoka: mure julgeoleku pärast on provokatsioon

Intervjuu

Madis Vaikmaa
Brüssel

Läti eurosaadik Tatjana Ždanoka räägib Ukrainast, vene vähemuse õigustest ja EL-i vigadest Venemaaga suhtlemisel.

●● Milliseks peate Balti riikide vähemuste olukorda?

Olukord on igas riigis erinev, seda peamiselt ajaloolistel põhjustel. Ainus ühine asi Eesti, Läti ja Ukraina vahel on see, et vähemused pole piisavalt kaitsitud. Vene keel pole riigikeel ja vene vähemusel pole võimalik saada omakeelset haridust. Eestis ja Lätis on kõige suurem probleem massiline kodakondsusetus – Eesti puhul siis halli passiga inimeste suur arv.

●● Pärast Ukraina sõja algust on paljud eestlased mures siinse julgeoleku pärast.

Ma arvan, et see on kunstlikult loodud probleem, mis on inspireeritud mingist provokatsioonist, et põhjendada vajadust kulutada kaitsevõlele veelgi rohkem.

●● Teisisõnu ei kujuta Venemaa endast Balti riikidele ohtu?

Balti riikidele Venemaast ohtu ei ole. Ohtlikud on inimesed, kes pole rahul diskrimineerimisega.

●● Eesti puhul on siis probleemiks siin elavad venelased, kes pole rahul sellega, et vene keel pole riigikeel, et neil pole kodakondsust ja võimalust saada emakeelset haridust?

Nad peavad oma õiguste eest võitlema, nii nagu meie võitleme Lätis. Teine asi on topeelstandardid: teisi vähemusi austatakse märksa rohkem kui venelasi.

●● Pärast Ukraina sõja algust hakkas Eesti valitsus mõtlema avalik-õigusliku venekeelse telekanali loomisele. Milline olukord on Lätis?

Me [ehk Ždanoka erakonna Läti Vene Liit – seimisaadikud] oleme pöördunud isegi Läti riigikohtu poole, et

tühistataks keeld, mille kohaselt venekeelseid saateid võisid teha ainult eraõiguslikud telekanalid või raadiojaamad. Me võitlesime selle keelu tühistamise nimel ja keelud võeti maha. Meil on venekeelsed kommertskanalid ja avalik-õiguslik kanal, mis töötab osaliselt vene keeles. Probleem on aga nende programme kvaliteet.

●● Kas Eestis oleks mõtet teha eraldi venekeelne telekanal, mis konkureeriks Venemaa kanalitega?

Te ei saavuta ealeski samasugust kvaliteeti. Teil on vaja ju ajakirjanikke ja muud. Mis puudutab Eesti ja Venemaa meediat, siis info on tõesti erinev, sest käib infosõda. Minu jaoks pole see üllatav.

●● Kui Eestis elav venelane hakkaks vaatama Venemaa ja Eesti kanaleid, siis need oleksid nagu kahest eri maailmast?

Jaa, just. Aga Venemaa kanaleid vaatavad ka lätlased ja eestlased.

Võtsime 1999. aastal Euroopa Nõukogu toel ette projekti, kus kaks Venemaa ajakirjanikku ja kaks Läti ajakirjanikku tootsid uudiseid ning pärast arutati telesaates, kuidas nad sündmusi käsitlesid ja interpreteerisid. Sellega sai demonstreerida, kui erinevalt samu sündmusi Lätis ja Venemaal kujutatakse. Juba toona oli see väga erinev.

●● Kui saab valida telekanali, venekeelse hariduse, vene keele riigikeeleks tegemise või halli passiga inimeste arvu vähendamise vahel, siis mida neist tegema peaks?

Prioriteet võiks olla rahulolematuse põhjuste elimineerimine. Olen rohkem kui 20 aasta jooksul diplomaatidele – võib-olla isegi spioonidele – ja ajakirjanikele intervjuusid andes pidanud vastama küsimusele: miks pole suuri proteste, kui vene vähemust nii kõvasti diskrimineeritakse?

Minu vastus oli, et venelased pole sellised, et nad lähevad tuhandete kaupa protestima, kui näiteks avaliku sektori kulutusi vähendatakse. Me

Ždanoka Ansipist: positiivseid „suveniire” pole

„Ma ei tunne Ansipit isiklikult, kuid olin sügavalt seotud konfliktiga, mis puudutas vabastaja Aljoša kaju teisaldamist. Ma sõitsin Eestisse, kui kolm inimest arreteriti [pronksiöö korraldamises süüdistati Mark Sirõki, Maksim Revat, Dmitri Klenskit ja Dmitri Linterit] ja üritasin kontakteeruda peaprokuröriga, et kätte saada Mark Sirõk, kes oli koolipoiss ja ei saanud oma emaga kohtuda.

Kontaktidest Eesti võimudega mul positiivseid „suveniire” kahjuks pole. Isegi mina olin tagakiusamise subjekt: politsei pidas kaks korda meie auto kinni, inimesed, kes olid mu autos, viidi välja ja arreteriti. Kui ületasin Eesti–Läti piiri, ütlesin nagu Stirlitz [Julian Semjonovi spiooniromaanide ja teleseriaali „Seitseteist kevadist hetke” peategelane], et Eestist lahkumine ja Läti tagasi jõudmine on nagu sõõm vabadust.

Ma arvan, et teie politsei ja õiguskaitseorganid näevad ränka vaeva ja töötavad väga ebademokraatlikult. Sealhulgas kaitsepolitsei, mille raportite kangelanna ma olen.”

Dombrovskisest: polnud halb rahandusminister

„Ta polnud halb rahandusminister, pigem spetsialist. Aga ta valitsusel polnud plaani või strateegilist eesmärki, kuidas meie riiki arendada. Peale selle oli ta valmis 2009. aastal täitma kõik rahvusvaheliste doonorite nõuded, mis on minu suurim etteheide. Toona pidi Läti küsima IMF-ilt raha, mida Euroopa Komisjon garanteeris. Isiklikult suhtusin temasse positiivselt, aga pärast kahte suurt korrupsiooniskandaali, mis puudutasid teda personaalselt, on mu arvamus muutunud.”

Sõnakas Läti eurosaadik Tatjana Ždanoka

Foto: Euroopa Parlament

võime palju kannatada, aga on piir, mille ületamisele järgneb reaktsioon. Lätis tuli see reaktsioon protesti näol 2003. ja 2004. aastal, kui jõustus uus haridusseadus, mille järgi tohtis Läti koolides õppida ainult läti keeles. Meie vastuseisu [Ždanoka erakonnakaaslased pöördusid Läti põhiseaduskohtu poole] tulemusena saavutati lõpuks läti ja vene keele jaoks kompromiss 60 : 40.

Eestis oli säärane reaktsioon 2007. aastal.

●● Käisite Krimmi referendumit vaatlemas ja ütlesite, et kõik oli korras.

Jah, mind kutsuti, aga ma polnud seal valimiste vaatlejana, olin seal ühe päeva referendumiajal. Nägin, et inimesed olid rõõmsad, see oli pidu, osalusprotsent oli hea, isegi vanemad inimesed tahtsid ise valimiskasti juurde hääletama minna. See oli rahva vaba tahte väljendus.

●● Aga relvastatud mehed valimiskasti kõrval?

Venemaa ja Ukraina vahel sõlmitud lepingu järgi on seal Venemaa sõjaväelased. Paar nädalat enne referendumit

nägin televisioonist, et Krimmi lennujaamas on niinimetatud viiakad inimesed [„rohelist mehikete” asemel räägitakse Venemaa meedias „viisakatest inimestest”], aga kui kohale jõudsin, ei näinud ma peale tolliametnike või piirivalvurite kedagi. Valimisjaoskondade ees olid miilitsad või vabatahtlikud.

●● Sõda on jõudnud Ida-Ukrainasse. Miks? Mis on selle tulemus?

Ma pole seal käinud ega saa selle kohta midagi öelda. Olen

●● Seega te väidate, et Ukrainas ei ole Venemaa relvajõude? Seal on vabatahtlikud.

●● Kes tulevad Venemaalt? Kes tulevad mujalt – ka Lätist, kust tuli vähemalt kuus vabatahtlikku.

●● Aga Venemaa relvastab neid?

Võib sama hästi öelda, et Ameerika annab relvi. See on uut tüüpi sõda. On olemas erarmeed. Kui sellised on USA-s, mis osaleb mitmes konfliktis ja muu hulgas ka Ukrainas, siis ma oletan, et mõned relvastatud vabatahtlikud võivad tegutseda ka Venemaa poolel. Pole aga tõestust, et riik – riigina – osaleks sõjalises konfliktis.

●● Euroopa Liit on kehtestanud Venemaale sanktsioonid. Kas see oli õige tegu?

Ka Venemaa on kehtestanud sanktsioonid. Ma arvan, et see on väga halb ja Euroopa Liidul väga vaele samm ning Euroopa tulistab sellega endale jalga. Euroopa Liit on USA poliitika patuoinas. Kui USA välisminister Condoleezza Rice ütles, et Euroopa peaks ostma USA maagaasi, siis midagi rohkemat me ei vaja, et minu väidet tõestada. ●

Juba 1999. aastal kujutati samu sündmusi Lätis ja Venemaal väga erinevalt.

ROSNEFT OTSIB SANKTSIOONIDE VASTU ADVOKAATE

Venemaa naftafirma Rosneft otsib hankega Suurbritannias litsentsi omavaid advokaate, et võidelda sanktsioonide vastu, mida lääneriigid on firmale kehtestanud. Tänu sanktsioonidele on

löögi saanud nii ettevõtte toodangu maht kui ka plaanid panna käsi peale Arktikas asuvale tohutule naftakogusele, kirjutab Reuters. Hanke maksumus on 28 miljonit USA dollarit. **Ärileht**

LISANDVÄÄRTUSE KASV: EESTI ETTEVÕTTED EUROOPA TIPUS

Eesti väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (VKE) on tubliski lisandväärtust kasvatanud. Erasektori töötajatest on üle 3/4 palgal VKE-des ja nende arvel on 74% majanduses loodavast

lisandväärtusest. Suur osa VKEdest tegutseb teenusesektoris, ent olulised on ka jae- ja hulgimüük, ehitussektor ja töötlev tööstus. Viimasest tuleb veerand VKE-de lisandväärtusest. **Eurokratt**

Indrek Kasela, Raivo Hein ja Armin Kõomägi rääkisid investeerimiskonverentsil sellest, kuidas nad ettevõtluseni jõudsid. See oli teema, mis paelus kuulajaid kõige rohkem. Foto: Tiit Blaas

Venemaa majanduslik seis sunnib hotelle plaane muutma

Eelolev aastavahetus tuleb Eesti hotellidele ja meelelahutusasutustele teistmoodi. Oodata on Vene turistide olulist vähenemist ja tavapärasest idanaabritest turistidele mõeldud peod muutuvad. Samuti võib hotellide täituvus jääda väiksemaks.

Hotellide juhid nimetavad peamise probleemina Vene rubla kursi langust ja mitme sealse reisikorraldaja pankroti, mis on usaldust reisifirmade vastu vähendanud.

Viru hotelli uusaastapidu ootab ees mitu uuendust. „Venemaa turismis on kahtlemata keerulised ajad,” tõdes Viru hotelli haldava Sokotel AS-i tegevdirektor Anu Soosaar. Klientide ostujõud on varasemast väiksem ja inimeste usaldus reisikorraldajate vastu samuti. Reisibürood on olnud ka Viru hotelli olulised koostööpartnerid. „Naabrite arengud on loomulikult meie tööd mõjutanud,” kinnitas Soosaar. Soosaare sõnul on aga kõigil sellel ka positiivne pool. Sel aastal on suurem võimalus pääseda peole individuaalturistidel ja kohalikel inimestel, kellel on varem see olnud keerulisem. Nii ongi seekord Viru venekeelse peo asemel pidu rahvusvaheliseks.

Teised hotellid ei ole aastavahetuse peokavas veel suuri muutusi teinud, kuid kinnitavad, et on valmis Venemaalt pärit turistide vähenemiseks.

Hotelli Telegraaf haldava Legend H&S OÜ juhatuse

liige Tarmo Sumberg tõdes, et Vene valuuta madal vahetuskursus mõjutab keskklassi reise Eestisse. See on pigem olulisem faktor kui poliitiline situatsioon. Sumbergi sõnul on Eestisse oodata pigem neid, kes saavad ise oma reise planeerida interneti kaudu. See on aga juba viimaste aastate trend ning Sumberg loodab, et venemaalaste aastavahetuse ja Vene jõulude aegne reisiimine Eestisse jääb kahe varasema aasta tasemele.

Trumbiks isiklikud suhted

Nordic Hoteli müügi- ja turundusdirektori Kersti Vaino sõnusi huvi uusaastapakettide vastu on, aga eeltellimusi on praegu eelmise aastaga võrreldes vähem. Trend on tema sõnul see, et tellimusi tehakse üha hiljem, nii et lõplikku tulemust on praegu raske ennustada. „Oleme valmis ka selleks, et venelaste arv väheneb, ja oleme suunanud oma müüki muudele lähiturgudele,” lausub ta.

Meriton Hotels Group OÜ müügidirektor Olle Seliovi ütles, et Vene partneritega koostöös on võtmetähtsusega eelkõige isiklikud suhted ja see on Meritoni trump. „Kadunud firmade asemele tekivad uued, kuid kontaktisikud jäävad endiseks. Meil on põhjust oodata, et huvi meie aastavahetuse peo vastu on endiselt suur ja meie juurde jõuavad need huvilised pisut teisi kanaleid pidi kui seni,” lausub ta. **• Ärileht**

Investeerimist tuleb alustada säästmisest

Konverents: ebaõnnestumisi ei tasu karta, sest mitte midagi tehes võib rohkem raha kaotada.

Katre Pilvinski
katre.pilvinski@arileht.ee

Ettevõtjad Armin Kõomägi ja Raivo Hein ning investeerimispankur Indrek Kasela arutasid eilsel algajale investorile mõeldud konverentsil „Tark raha”, miks üldse investeerida ja kas eesmärk peaks olema ainult majanduslik. Kasela sõnul on oluline, milline emotsionaalne side tekib investeerimisega, sest lihtsalt numbrite liigutamine pole põnev. Hein leidis, et ükskõik, kas sa oled hingelt ettevõtja või mitte, aga kui teed seda hästi ja sära on silmis, siis muutub rikkaks saamine teisejärguliseks. Tema sõnul on investeerimise üks eesmärk majanduslik vabadus ja passiivse tulu tekitamine. Üks võimalus on ettevõtlus, mille jaoks Kõomäe sõnul alustada kohe, kui see mõte pähe tuleb, sest hiljem tõenäosus sellega tegeleda kahaneb. „Mida vanemaks saadakse, seda rohkem riske nähakse, ettevõtlusega tuleks alustada vara,” märkis ta. Hein täiendas omalt poolt,

et noorel pole midagi kaotada. Kui oled sellises eas, kui juba midagi on, tekivad kõhklused ja sa käid oma varaga ettevaatlikult ringi.

Investorite soovitusel ei tasuks ebaõnnestumiste kartuses siiski midagi tegemata jätta. Kõomägi tunnistas, et kui ta viis aastat tagasi pani tabelisse kirja kõik oma investeerimised, hinnates neid plussi ja miinusega, oli plusside rida 27%. „Sa võid sada matši kaotada, kui üks võit on väga edukas,” lisas ta. Pankrot ja ebaedu on ettevõtja sõbrad, julgustas Hein. Noored pelgavad tihti seda, kas saadakse hakkama, kuid ebaedu kaua tulebki 27% õnnestumisi.

Olematu rahaga rikkaks

Räägiti ka sellest, millistes varaklassidesse eelistatakse investeerida. Ühist lemmikut ettevõtjatel ei olegi. Hein märkis, et kui eesmärk on olla majanduslikult vaba, siis ei saa eesmärk olla ratsa rikkaks saamine. „Üks minu lemmikutest on dividendiaksia, nagu Tallinna Vesi. Teine varaklass on kinnisvara, mis ei anna kiiret, kuid annab väiksema pikaajalise tulu,” rääkis ta. Ta on inves-

teerinud nelja varaklassi, milleks on ettevõtlus, aktsiad ja võlakirjad, kinnisvara ning laenu. Kõomägi hindab parimaks investeeringuks ettevõtteid, kus ta on aktiivne osanik.

Kust aga saada investeerimiseks raha? Heina sõnul on see vale, kui öeldakse: ma saan nii vähe palka ja ei saa

luse muud varianti pole. „Ettevõtlus pole ainult noorte privileeg, pole vahet kas sa oled 20- või 50-aastane, peaaegu et sa seda teed,” lisas ta. „Hakake kohe pihta!” soovitas Kõomägi.

Tituleeritud väikeinvestor ja päevakaupleja Mikk Talpsepp ütles, et enamik inimesi soovib heaolu täna, kuid kui soovida tulevikus suuremat majanduslikku vabadust, oleks mõistlik kulutusi edasi lükata. Tema sõnul tuleks investeerida seetõttu, et isegi negatiivse tootlusega investering annab rohkem raha kui tarbimine. „Investeerides 1000 eurot aastas tootlusega miinus 30% on aasta lõpus alles 700 eurot. Tarbides 1000 eurot, on aasta lõpus alles 0 eurot,” tõi ta näite. **•**

Kui eesmärk on majanduslik vabadus, siis ei saa eesmärk olla ratsa rikkaks saamine.

seetõttu investeerida. „Alustada tuleb säästmisest ja siis see raha investeerida.” Kasela ütles, et kui sa tahad olematu rahaga saada rikkaks, siis peale ettevõt-

OEG: turg laieneb Aiasse

Olympic Entertainment Groupi (OEG) juht Madis Jääger rääkis kasiinoturu trendidest, kasvava turuna nimetas ta Aasiat. „Euroopas on inimeste valmisolek kasiinosse minna u 3%, Põhja-Ameerikas 20–25%, kuid Hiinas ja Jaapanis on see 99%. Las Vegases on palju kasiino-

sid, kuid Singapuris teevad kaks kasiinot sama töö kui Las Vegas kokku. Selles suunas kasvab turg,” märkis ta. Börsifirmade juhtimisest rääkinud Jääger tunnistas, et tema aeg kulub peamiselt sellele, et viia OEG kaheksandale ja üheksandale turule. Praegu ollakse seitsmendal turul.

TAVA METS
15 aastat metsandust

OSTAB METSAKINNISTUID

**PAKUME METSAKINNISTUTE VASTU PÖLLUMAJANDUSMAAD
PAKUME PÖLLUMAA JA METSAMAA KÕLVIKUGA KINNISTU
OSTU KAASOMANDISSE, MILLEST OSTAME ÄRA METSAMAA OSA**

**KÜSIGE HINDA!
TEEME TEILE PAKKUMISE**

Valdo Hermann 513 7887

info@tavamets.ee www.tavamets.ee

a

ARVAMUS

ERILISUSEST

See, et kõik tahavad olla erilised, on saanud nii tavaliseks, et selles polegi enam midagi erilist...

OLEG PISSARENKO (DELFI)

VANEMAHÜVITISEST

Vajame kindlasti ka teisi meetmeid [peale vanemahüvitise]. Mõned neist on ka olemas ja toimivad suhteliselt hästi. Näiteks võiks tuua lastehoiuteenuse küllalt hea kättesaadavuse. Seda kasutavate kaheaastaste laste suhtarv ulatub Eestis 70%-ni, 3–5-aastaste suhtarv aga 89–93%-ni. Need suhtarvud on kõrgemad kui 1980. aastatel ning üsna lähedased Põhjamaadega. Samas teiste meetmete rakendamisel, näiteks lastetoetused, võib täheldada suurt ebajärjekindlust. LIILI ABULADZE, LEEN RAHNU (ÕPETAJATE LEHT)

TÖÖL, kuid mitte kohal. Tervist hooldada on odavam kui remontida

Haigena tööl käimine on kulukas kõigile

Mari Järvelaid

meditsiiniteaduste doktor

Eelmisel reedel helistas kolleeg hommikul, et jääb tööle tulekuga hiljaks, sest tal on migreenihoog. Mõne tunni pärast ta tuligi. Istus oma arvuti ette, sulges silmad, toetas pea kätele ja jäi tõenäoliselt tööpäeva lõppu ootama.

Ilmselt pole see erandlik lugu. Enamikul meist on kogemusi pea- või seljavalu ja võib-olla ka peoõhtujärgse enesetundega, kui töölt puudumine ei tule kõne allagi. Kui oleme sellises seisundis tööl – olgu siis tööle tuleku ja tööl oleku põhjus kas paternalistlik kohusetunne või hirm töökohta kaotada –, on tegemist olukorraga, mida nimetatakse presenteeismiks.

Presenteeism tähendab haigena töötamist ehk töö väiksemat tootlikkust seetõttu, et töötaja on tulnud tööle haigena ja pole võimeline täie energiaga

töötama. See pole lohakusest või laiskusest tööga vusserdamine ega töötamise teesklemine, kui mängitakse arvutis või surfatakse internetis. Kui inimene ei tunne end hästi, siis ta lihtsalt ei soorita oma tööd parimal võimalikul viisil. Tervisehäirega inimestel pole ainult väiksem töövõime, vaid nad teevad töötades ka rohkem vigu ja saavad ise traumasiid.

Kui aga tegemist on mõne nn külmetushaigusega – inimeselt inimesele leviva ülemise hingamisteede nakatava viirusega –, siis on oht nakatada ka töökaaslased. On leitud, et võrreldes üksi kabinetis olivatega puuduvad töötajad, kes on kahekesi ühes ruumis, haiguse tõttu töölt kaks korda sagedamini. Aga avatud kontor, kus on üle kuue töötaja, puudutakse haiguse tõttu kolm kor-

Paljud hiiliva algusega tervisehäired võivad jääda ka töötajal endal märkamata.

da sagedamini. Muide, gripi vastu vaktsineeritute hulgas on 25% vähem külmetushaiguse tõttu töölt puudumisi.

Kui Harvard Business Review avaldas 2004. aastal Paul Hempil uuringu selle kohta, kui palju haigena tööd

tegev töötaja tööandjale maksma läheb, oli jahmatus suur. Selgus, et presenteeismi – haigena tööl olemise – korral on kulu vähemalt kolm-neli korda suurem kui absenteismi ehk haigust ettekäändeks tuues tervena puudumise korral!

Uurijad olid varem keskendunud sellele, kuidas mõjuvad töö tootlikkusele sagedamini esinevad kehalised haigused, nagu ülekaalulisus, kõrgenenud vererõhk, diabeet, eri tüüpi selja-, liigese- ja peavalud, sh migreen, põsekoopapõletik jms. Traditsiooniliselt hinnati töötajate riski haigestuda ja töölt puududa suureks siis, kui töötaja on ülekaaluline, suitsetab, on kehaliselt passiivne. Teame ju, et iga täiskasvanu vajab terveks jäämiseks nädalas vähemalt 150 minutit kehalist koormust, tervislikku toitu, piisavalt rahulikku und.

Asendamatud ja hirmunud

Kui hakati vaatama presenteeismi sisu ja põhjuseid, siis kõigepealt leiti, et põhimõtteliselt on haigena tööl käijaid kaht tüüpi. Esiteks inimesed, kes on veendunud, et nad on sedavõrd asendamatud, et ei või töölt puududa. Teiseks need, kes kardavad puududa töökoha kaotamise hirmus. Eriti sagedaseks muutub presenteeism viimases rühmas just majanduslanguse ajal.

Austraalias korraldas Medibank presenteeismi kogukulu uuringu. Enne oli uuritud absenteismi ja teada saadud, et mitut terviseriski sisaldava eluviisiga (suitsetamine, kehaline passiivsus, suur stress, halb uni) töötajad puudusid töölt üheksa korda rohkem kui tervete eluviisidega kolleegid. Presenteeismi uurides aga selgus, et see on Austraalia majandusele oluliselt kulukam kui absenteism – läheb maksma 2,8% SKT-st! Presenteeism osutus neli korda kulu-

Odavam on ennetada haigusi ja haigena töötamise vajadust kui ravida rikutud tervist.

kamaks kui absenteism! Kõige sagedamini põhjustas presenteeismi mõni vaimse tervise häire. Esikohal oli depressioon (21%), teisel kohal allergiad (17%) ja alles siis tulid kõrgenenud vererõhk (13%) ja diabeet (12%).

Pea tõdemata, et kaht viimast tervisehäiret on tänapäeval kerge diagnoosida, kui arsti poole pöördutakse, ja praegused ravimid lubavad õigeaegselt alustatud ravi korral täit tervise taastumist. See jääb presenteeism tööandjal sageli märkamata. Kuid paljud hiiliva algusega tervisehäired, nagu vererõhu või/va vere suhkrisalduse pidev suurenemine võivad jääda märkamata ka töötajal endal. Natuke väsinum, pea valutab, kellega seda ei juhtu! Näiteks võib tuua ka silmanägemise ja kõrvakuulmise häired. Inimesel endal on raske õigel ajal märgata, kui silmad või kõrvad hakkavad oma ülesannet vähehaaval halvemini täitma. Allergiat ja astmat võib aga põhjustada just töökeskkond.

Kõik presenteeismi kohta tehtud uuringud toovad esile tööga seotud stressi mõju: kui motiveeriv stress suurendab tootlikkust, siis tööga rahulolematust ja halb mikrokliima rikuvad vaimset tervist, põhjustades depressiooni ja läbipõlemissündroomi. Depressiooniga töötajaid uurides on leitud, et nende töövõime hakkab vähenema juba kuus kuud enne seda, kui nad ise oma

seisundist teadlikuks saavad ja abi otsivad. Seejärel kulub ravi alustamisest kuus kuud, kuni töövõime jälle täielikult taastub.

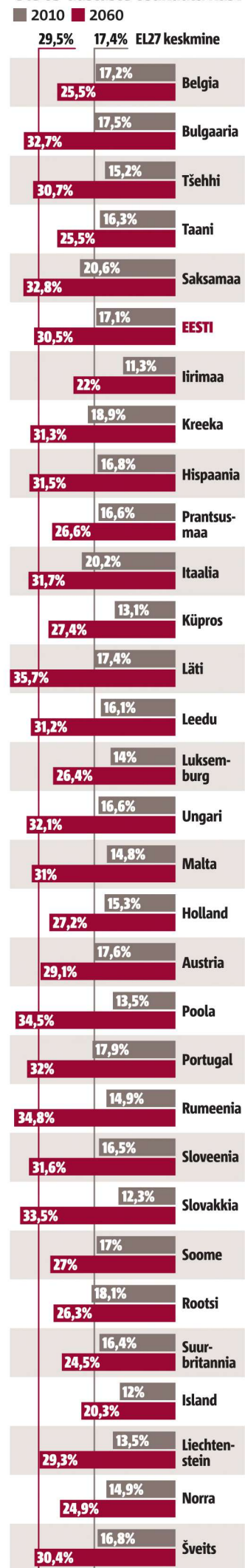
Medibanki tehtud uuring näitas, et austraallased kaotavad tööstressist tingitud presenteeismi ehk haigena töötamise tõttu igal aastal iga töötaja kohta rohkem kui kahe tööpäeva toodangu. Tüüpiliselt on ju haige töötaja tavalisest aeglasem, teeb rohkem vigu, vajab ülesannete kordamist. Inglaste uuring näitas, et just vaimse tervise häired annavad presenteeismiks põhjust: 22% palgatöölistel leiti mõni vaimse tervise häire (15,4%, kui jäeti kõrvale alkoholi- või uimastisõltuvus). Teisisõnu, keskmiselt igal kuuendal töötajal on kas depressioon, ärevushäire või mõni muu vaimse tervise häire. Kui arvestada ka alkoholi- ja uimastisõltlasi, siis on selliseid töötajaid iga viies. Nii suguseid olukordi on töötajad peaaegu võimatu või raske ära tunda. Lihtne on pidada neid lihtsalt väiksema tootlikkusega töötajateks, mõistmata probleemi ja oskamata seega abi otsida.

Selge, et presenteeism ei kao kuhugi. Mõnigi kord on raske otsustada, kas oleks mõttekam töölt koju jääda (kaotades sissetulekut ja võib-olla riskides kaotada ka töökohta). Kuid sõnum on ühene: hea tervisega töötaja on hea investeering nii tööandjale kui ka riigile! Kombaini kohta tõdetakse, et hooldus on odavam kui remont, ja sama kehtib ka inimese kohta.

Elukvaliteedi jaoks on oluline tervena elatud elu pikkus. On näha, et pikalt tervena elatud eluaastatega riikides investeeritakse inimeste tervise hoidmisse, mõistes, et odavam on ennetada haigusi ja haigena töötamise vajadust kui ravida rikutud tervist. Elame riigis, kus 6–7% potentsiaalseid töötajaid pole haiguse, puude või vigastuse tõttu aktiivsed ja pensionieas on veel ainult 1% väga hea tervise juures. Vaadates teiste riikide praktikad, võib olla kindel, et inimeste tervisesse tehtud investeeringud väljenduvad tootlikkuse tõususe. ●

9. oktoobri Eesti Päevalehes artikli „Viendale korrusele ei jõua enam keegi” juures olnud graafikus oli viga. Toimetuse avaldab korrektse graafiku uuesti. Palume vabandust. EPL

Üle 65-aastaste osakaalu kasv

HILLAR METSA METSIK MAAILM

TEADUSE RAHASTAMISEST

Mõne aasta eest kirjeldas meie teaduspoliitikat imehästi metafoor – jumal mängib täringuid. Kes saab kuus silma, kes vähem. Nüüd tundub mulle, et pime jumal kõnnib, kiin (matšeete) käes, ja raiub paremale ja vasakule vehkides teadusgruppide ja üksikteadlaste päid maha.

URMAS SUTROP (ÄRIPÄEV)

VÕRDÕIGUSLIKKUSEST

Eeldus, et mehed annavad vabatahtlikult ära oma aja jooksul akumulieritud privileegid, 30% palgalisa ja püksimuhust lähtuva autoriteedi, sest saavad ratsionaalselt mõtlevalte indiviididena aru, et „nii ei ole ilus”, pole empiirilisel kinnitust leidnud. ARO VELMET

VABANEMISEST

Riigi ja rahvana päriselt vabaks oleme saanud siis, kui ühiskondlikus teadvuses ei domineeri enam nii valdav ohutunnetus, mis sunnib meid põlgama teistsugust, ja nii ulatuslik ratsionaalsus, mis ei lase meil mõista peresidemetem emotsionaalset ja vaimset väärtust.

AIDI VALLIK (LÄÄNE ELU)

ANNETUSED kooli õppekava käigus hoidmiseks on ebamoraalsed nii kaua, kuni toovad raha juurde sinna, kus seda on niigi rohkem

Äärmuste teineteisest kaugenemine annetustega koolisüsteemis

Kaire Pöder

TTÜ vanemteadur

Triin Lauri

TLÜ avaliku poliitika lektor

Olles neli aastat uurinud koolivaliku vormi ja sellest tekkiva hariduspraktika erinevuse mõju, ei üllata meid Eesti Päevalehes 8. oktoobril ilmunud seisukoht, et munitsipalkoolis on ebaeetiline õpingute korraldamiseks lisaraha küsida (Viive Aasma „Linnakoolid kuuluvad meile kõigile”). Küll aga üllatab meid samas avaldatud Ingrid Veidenbergi vastulause „Ühe vanema kapriisi annetuse aadressil”.

Meie eesmärk on teemat ideoloogilisest debatist edasi viia ja vaagida võimalikku mõju haridussüsteemile tervi-

kuna. Toetume kolmele argumentile. Esiteks, igasugused koolivaliku praktikad, mis toetuvad sellele, et koolid valivad lapsi, tekitavad sotsiaalset kihistumist. Teiseks, teadusuuringud näitavad, et see, kuidas kooli ja lapsi paari pannakse, mõjutab oluliselt hariduse sisu. Õpetaja- ja kaaslaseefekt hakkab õpitulemusi mõjutama. Kolmandaks, süsteemid, kus koolidel on õigus lapsi valida, muutuvad eriti segregeerivaks siis, kui koolidel lubatakse vanemate käest varjatud õppemaksuna lisaraha koguda.

Esimene argument leiab nii teoreetilist kui ka empiirilist katet ka Eesti kontekstis. Teoreetilised argumentid on

järgmised: koolivaliku korral on haritumatel ja kõrgema sotsiaal-majandusliku staatusega (SES) vanematel nii vähem piiranguid (nad saavad lapsi eelkoolitada, huviringidesse viia, koduõpetajaid palgata, autoga kooli sõidutada) kui ka suurem motivatsioon (kardavad, et lapsed ei jää keskklassi pidama, kui neid piisavalt edurajale ei aidata). See ei tähenda, et madalama SES-iga vanemad ei tahaks oma lastele head ja huvitavat koolielu. Pigem võib trügimine neile tunduda ühiskonnaklassi välise tegevusena või ei ole neil lihtsalt võimalust aega-jaksu last eelkoolitamis-katsete-transportimise jne kadalipust läbi vedada ega pahatihti sellele isegi mõelda. Paradoks: haritumate laste kodune kultuurikapital on niigi suurem ja kui ühtluskool seda ei tasakaalusta, on süsteemi sisse kirjutatud kumuleerivalt segregeeriv toime.

Õpetaja- ja kaaslaseefekt

Teine argument puudutab nn hariduslikku tootmisfunktsiooni: õpilaste haridustulemused toodetakse laste või-

mete ning pere, kaaslaste ja õpetajate tegevuse ühistulemusena. Õpetaja töötab paremini, kui „materjal” on parem. Kaaslaseefekt on samuti positiivne: paremad kaaslased toodavad lisatulemusi. Kui sellele veel lisada Eesti praktika headele – ehk „õppimiskallakuga”, nagu viimasel ajal öeldakse – klassidele lisaraha eest aineid

Kellelgi teisel läheb halvemate kaaslaste ja väiksema õpetajaefekti tõttu halvemini.

pakkuda, siis lisandub ka ainekava efekt. Sellise võimenduse tulemusena ei tooda ühtluskool sugugi ühtlaseid tulemusi, mida illustreerivad ka Eesti koolide edetabelid. Õpilaste võimete erinevus ei ole nii suur kui riigieksamite tulemuste erinevus.

Kolmandaks, koolide lisaraha küsimus. Ollakse veendunud, et kui koolisüsteemi eesmärk on mitte ainult võimalikult kõrge haridustulemuse loomine (koolide lõikes), vaid

ka süsteemi tasakaalustatus – võrdsed võimalused kõigile lastele hoolimata sellest, kes on nende vanemad –, siis on lisaraha küsimine taunitav. Lisaraha tulemus on veel suurem koolidevaheline segregatsioon. Individuaalne ratsionaalsus ja kollektiivselt parim käitumine ei lange kokku: oma lapse arengut tagant aidates kahjustame Eesti kui terviku toimimist, sest soodustame klassiühiskonna teket ja taastootmist.

Kokkuvõtteks: enamik vanemaid on oma lapse käekäigust väga huvitatud. Riigi poliitika eesmärk peaks olema mitte lasta neil oma lapse hüvangu soodustades teisi lapsi kahjustada. Kui aga kohalikud omavalitsused või riik oma ülesandega eriti hästi hakkama ei saa, siis on meie lootus just kõrgema kultuurikapitaliga lastevanematel. Neil on head eeldused aru saada, et on oluline vahe, kas trampida oma lapse edu nimel teiste heaolul või pigem taotleda, et kõigil koos läheks hästi.

Variant, kus „õppimiskallakuga” koolid riisuvad koore, millele lisandub lapsevanemate annetus, ei ole ainult väikese grupi edukate koolide asi, mis ei avalda mõju kogu ühiskonnale. See mõjutab kogu koolisüsteemi, sest turuloogika kipub koondama nii sotsiaalse tausta kui ka õpimotivatsiooni mõttes ühetaolist ja rikastav erinevus jääb ülejäänud koolisüsteemi kanda. Oleks narr arvata, et kirjut gruppi õpetada on odavam. Ikka pigem vastupidi.

Ei tohi unustada, et paljude laste suhteline edu ei ole mitte suurema panuse tulemus, vaid oma rolli mängivad tegurid, mis ei ole lapse võimete-töökuse ega isegi vanemata panuse tulemus. Pealegi on haridusturul edukalt hakkama saamisel praegu negatiivne välismõju: kellelgi teisel läheb halvemate kaaslaste ja väiksema õpetajaefekti tõttu halvemini.

Leiame, et nn annetused kooli õppekava käigus hoidmiseks on ebamoraalsed nii kaua, kuni toovad raha juurde sinna, kus seda on juba niigi rohkem. Ühtluskool ei peaks seda kumuleerumist toetama. ●

Mait
22 miljonit m²

Juhan
81 cm²

Maaleht on Sulle.
Ükskõik kui suur on
Sinu põld.

Maaleht
www.maaleht.ee

Hea Eesti leht

Telli Maaleht
ja võida reis!

Kokku läheb loosi 6 reisi
Kreekasse ja Provence'is.

Vaata maaleht.ee/telli
või helista 680 4444

k
KULTUUR

VAARIKULE PREEMIA

Täna antakse Andrus Vaarikule üle Eesti teatriliidu Helmi Tohvelmani nimeline teatriauhind. Statuudi kohaselt saab auhinna loominguliselt silmapaistev näitleja, kelle plastiline või psühhoüsi-

line liikumine väärib tunnustust, või liikumisjuht, kelle liikumiseade ühele või mitmele lavastusele on esiletõstmist väärt. Auhinnatseremoonia peetakse Väätsa mõisas. **EPL**

NOORE KUNSTI OKSJON

Neljapäeval müüdi Tartu noore kunsti oksjonil 74 tööst oksjoni müügitulu oli seni suurim, kokku 16 467 eurot. Kõige kallimast müüdi Anna Hõbemäe „Männid“ (pildil) 1550 euroga ning

August Künnapu „Liblikapüüdjä“ 1525 euroga. Kõige rohkem pakkumisi sai Veiko Klemmeri maal „Unknown Remote Location“, mis müüdi 350 euroga. **ERR**

Nihilist Kaur Kender: plahvatuslik raev viib elu edasi

Intervjuu

Kaarel Kressa
toimetaja

Ilma toimetusesta veebiväljaande peatoimetaja kinnitab, et näidend „Kaurita“ sündis autori lootusetustundest.

●● Tänavu loodud veebileht Nihilist.fm on muutunud üsna loetud kultuuriväljaandeks. Või kuidas seda liigitada?

Kui ma saaksin ainult ühe lausega öelda, siis: Robert Kurvitza fännisait.

●● Ettevõtmine hargnes ZA/UM-ist?

See on ZA/UM-i spin-off. Aga need on totaalselt erineva loogikaga väljaanded. ZA/UM-is on hästi tugev toimetusepoliitika, aga Nihilist.fm on vaba kõigile. Me ei tee kultuuriajakirja. Meie lood sünnivad kohvikutes ja kodudes juttu ajades, ta on ikka selline platvorm, kus inimesed saavad asju teha.

●● Ei mingit ideoloogilist sõela? Nihilism.

●● Nihilism?

Ahto Lobjakas vaidleb sellele vastu, aga minu jaoks lähivad nihilismi juured Protagorase juurde: inimele on kõige mõtet. Seesama Protagorase relativism, mida Nietzsche nimetas perspektivismiks. Ja seal kõrval ka Gorgias, kes ütles, et midagi ei ole, juhul kui ka midagi on, pole seda võimalik teada. Juhul kui on võimalik teada, pole sellest võimalik rääkida, ja juhul kui on võimalik rääkida, pole sellest võimalik aru saada. Osalusnihilism. Mõtet ei ole, aga ikka sügeleme.

●● Alternatiivsel saidil kirjutavad ka peavooluautorid nagu Ahto Lobjakas või Hardo Pajula. Kust sa neid leiad?

Inimestele meeldib sinna kirjutada, see on põhiline asi. Teiseks – täiesti selgelt oli puudu kohast, kus selliseid tekste avaldada. Üldine usk on praegu, et inimesed tahavad ainult Twitterit ja kolme lõiku. Ahto Lobjaka ja Hardo Pajula asjad on ikka nii 25 000 – 30 000-tähemärgised, aga neil on ikka tuhandeid lugejaid. Ju siis oli vaja sellist saiti, kus ei oleks piiranguid, ei oleks ka oma peas väljamõeldud piire.

●● Enne romaani „Comeback“ ilmumist pidasid raamatutega

„Nihilist.fm on relv, mille me sulle anname, seda saavad kasutada kõik, kes tahavad,“ ütleb Kender.

Foto: Lilian Marie Merila

mitu aastat vahet. Kas ära tüütas kirjutamine või avaldamine?

Jätsin selle asja hooletusse, mul oli tunne, et seda kõike ei ole vaja. Aga siis hakkasin rääkima ZA/UM-i omadega – Robert Kurvitza ja Martin Luigaga – ja 2010. a ilmus Siim Nurkliku raamat „Kas ma olen nüüd elus“. Nurklik kirjutab kuskil, et põlvkondadevahetus jääb ära. Mulle tundus sama, et eesti kirjandus jäeti täiesti jubedate inimeste kätte ja muutus mutantkirjanduseks. See tuli nüüd tagasi võtta. Põhjus, miks põlvkondadevahetust ei toimunud, oli selles, et eelmine põlvkond on värvunud jubedaid noori vanainimesi nagu Mihkel Kunnus. Tema sobib väga hästi seda põlvkonnavahetuse ärajäämist illustreerima – põhimõtteliselt räägib ta sama juttu, milleni jõudmiseks läks Rein Veidemanni 60 aastat.

●● Kes siis on ebaõiglaselt pjedestaalile tõstetud?

Sellest ei ole isegi enam mõtet rääkida, sest see pjedestaal enam ei loe, oleme ikkagi rebimask kogu sellele asjale uut p***auku, nii et las nad olla, kus nad on.

●● Näidend „Kaurita“ erineb si-

sult ja ennekõike vormilt su eelmistest raamatutest. Siin on sellist ootamatut maailmavalu ja õrnust, isegi luulet. Oled ka mujal vihjanud, et ei viitsi enam epateerida ja karme lugusid kirjutada, pigem võtad eeskuju Tõnu Õnnepalust ja... Kas sa tunned, et oled nagu pehmemaks muutunud?

Ma olen kogu aeg lugenud Tõnu Õnnepalu, tema „Piiririik“ on põhjus, miks meil on selline raamat nagu „Iseseisvuspäev“. Kirjanduslikus

„Kaurita“ põhieesmärk oli tõestada maailmale, et mul on hing, mul on empaatia.

mõttes olen ma ikka Õnnepalu poeg, see teos oli nagu immuunreaktsioon ja kuna algimpulss oli nii tugev, siis osutus ka „Iseseisvuspäev“ päris tugevaks. Aga mida pehmo tähendab? See on jälk sõna. Et kas ma olen pede või mis sa päriselt tahad küsida? Kas ma olen tundlik? Ma olen kogu aeg tundlik olnud. Ma ei saaks raamatuid kirjutada, kui ma tundlik ei oleks. Tundlik-

kus on needus, mille üks tagajärgi on kirjutamine.

●● „Comeback“ oli „Iseseisvuspäeva“ järg. Kui rahul oled sellega praegu, paar aastat pärast ilmumist?

Vormiliselt täiuslik. Tahtsin kirjutada umbes 20 päevaga romaani. Teadsin täpselt vormi, mida tahan kasutada. Tahtsin teha Dashiell Hammetti stiilis, 21. sajandi joova probleemilahendaja raamatu. Seal on palju naljakaid kohti, mis mulle seniajani meeldivad. Kui sa

vaatad peategelast Karl Pajupuud, on tema ka „Iseseisvuspäevaga“ võrreldes palju tundlikumaks muutunud... See, et ma räägin asjadest neile hinnangut andmata, ei tähenda, et ma ei tunne. See on meetodivalik. Ma ei taha targutada, ma tahan näidata.

●● Räägime veel sinu väärtustest. Viha on sinu silmis ikka pigem voorus kui patt?

Viha on nõme, mulle viha ei meeldi. Aga raev meeldib, just Peter Sloterdijki mõistes: raevumajandus, raevupangandus. Raev on ühiskonnas kindlasti edasiviiv jõud. Olen ise vahel

meeletult pikk vihapidaja. See on asi, mis mulle enda juures ei meeldi, ja töotan sellega. Plahvatuslik raev on hästi mõnus. Ta annab sulle selle väe, et sa tahad võtta ja ära teha.

●● Näidend „Kaurita“ räägib armastuse luhtumisest. See tekst valmis ka raevust?

Võib-olla pigem lootusetusest. Põhieesmärk oli tõestada maailmale, lugejale, et mul on hing, mul on empaatia, mul on süda. Selline väljapääsmatu olukord. Teiseks – tahtsin võtta ühest suhtest välja selle suhte dialoogimootori ja pan-na ta vaatamiseks välja. Lootsin, et pärast lugemist ei ole võimalik enam rääkida sellest suhtest, vaid tuleb rääkida näidendist. Õnnestus. Vabastab hulga protessorivõimsust, kui ei pea enam selle juraga tegelema. Nii et see oli ka mulle endale väga teraapiline tekst pärast väga valusaid sisevaatlusi.

●● Kuskil sa ütlesid, et nihilistiks said sa ka lootusetusest. Millele sa lootsid ja kuidas see üle läks? Nihilismi võib jagada mitut moodi, aga üks moodus on see jagada Martin Luiga kombel pannihilismiks ja annihilismiks. Sõltuvalt päeva meeleolust olen üks või teine – esime-

ne usub, et kõik, mis on väärt, on juba hävitatud ja vahet ei ole, kuidas läheb ja mida teha. Annihilist usub, et kõigil, mis on, on väärtus ja selle hävitamisele tuleb kaasa aidata, ainult siis on võimalik uus. Neil päevadel, kui lootust ei ole, olen pigem pannihilist. Mõtlen, et niikuinii on kõik juba läbi... Aga muidu usun nietscheliku ideesse, et võib-olla kui nihilism on kõik hävitanud, tuleb inimkonnale midagi uut.

●● Mis on olnud su kõige huvitavamad kohtumised lugejatega?

Küllap kõige vingem oli, kui me käisime Olavi Ruitlasega Tartu vanglas 55 kinnipeetavale esinemas. Mul ei ole elus sellist publikut olnud. Iga mõte, iga paus, iga puant kandis, kõik oli hästi ehe ja toores, inimesed olid totaalselt kohal. See oli väga raputav, kuidas nad naersid, kuidas nad kaasa elasid. Kirjandus ja luule muutusid kuidagi hästi elavaks.

●● Millise oma raamatuga praegu ise kõige rohkem rahul oled?

Mu lemmik on ümbertöödelatud „Check out“, mis ilmub e-raamatuna natuke lühemal ja kompaktsemal kujul. Alguses oli lepingus tähe märkide arv ja raamat läks natuke pikemaks kui vaja, müra oli sees. Meeldib ka väga „Kuidas saada isaks“, see on paljude lemmik.

●● Milline valik tähendaks sinu kui kirjaniku jaoks oma näo kaotamist?

Nihilistina ei ole see vist võimalik. Mul ei ole üldse mingit nägu, mille kaotamisel mingi tagajärg oleks. Kelle silmis? Meedia? Pargid korra valesi, oled ka juba kirjanikuna meedia silmis oma näo kaotanud. Aga sõprade silmis... Kõiki patte on tehtud ja elu läheb ikka edasi. ●

NIHILIST.FM ARVUDES

●● 16 nädala jooksul on veebileht avaldanud 128 lugu 29 autorilt.

●● 48 989 külastajat on lugenud lugusid 180 802 korda.

●● Saidil on 638 registreeritud kasutajat.

●● Google Analyticsi andmeil on lehe loetuim lugu üleskutse asutada Kurjategijate Eesti Erakond (7. okt), mida on klikkinud 7652 unikaalset lugejat. Allikas: nihilist.fm

ENDLA OTSIB JUHTE

Endla teatrist lahkuvad loominguuline juht Kalju Komissarov ja teatrijuht Ain Roost, teater korraldab nende kohtade täitmiseks konkursi. Tingimused leiab teatriagentuuri lehelt. **EPL**

HIINA KINO MORAAL

Hiina riiklik tsensuuriorgan teatas, et edaspidi on riigis keelatud näidata filme või telesarju, mille näitlejad on jäänud vahele narkootikumide või prostituutide kasutamisele. **Foreign Policy**

„GALAKTIKA VALVURID“

Menufilmi „Galaktika valvurid“ superkangelastest tegelased jätkavad seiklusi samanimelises Disney animasarjas. Seriaal jõuab lastekanalil Disney XD ekraanile järgmisel aastal. **Reuters**

ETNOAUHINNAD

Viljandis pärimusmuusika loojakuspeol võidutses Etnokulpi-de jagamisel ansambel Trad Attack! (Tõnu Tubli, Sandra Sil-lamaa ja Jalmar Vabarna), kes sai aasta muusikapala, plaadi,

uustulnuka ja ansambli auhin-na. Aasta pärimusmuusiku tiit-li sai Eeva Talsi. Pärimusmuusika keskuse erikulp läks Viljandimaa Lõõtsaklubile, Raadio 2 erikulpi sai Trad Attack! **ERR**

Raul Kelleri heliinstallatsioon teeb

EKKM-ist tondilossi

Heli edastavad teisel korrusel asuvad kõlarid.

Fotod: Heiki Rebane

Reportaaž

Mart Niineste muusikatoimetaja

Helikunstniku uus teos hõlmab tervet hoonet ning pakub ootamatuid ja isegi õõvastavalt meeldivaid kõlaelamusi.

Linnahallist vasakul, Kultuurikatlast paremal. Plakat ukstel kinnitab, et seda, mida kuulled, saad, ja lisab sulgudes, et enamasti. Eesti kaasaegse kunsti muuseumis (EKKM) saab nautida helinäitust. Selle autor Raul Keller on 2000. aastate esimeses pooles heliinstallatsiooni ja helikunstiga tegelema hakanud kunstnik, seejuures Eestis üks vähesi, kes oma nišis tänini järjekindlalt edasi töötab. Tema teosed on paljuski kohaspetiifilised ja sünnivad lõplikult töö käigus, selgitab Keller veel samal õhtul *artist talk*'i käigus kuraator Anders Härmile.

EKKM-i esimene saal on võõbatud valgeks, kohvikusse viiv uks on kinni löödud. Laes on kaks suurt kõlarit, kust tuleb midagi sirina ja ragina vahepealset. Jalutan. Kautu võib valget seina vahtida ja üsnagi monotoonset heli kuulata? Teine saal, sisenedes paremat kätt, on süsimust ja praktiliselt kottipime. Seal on kolm suurt püstist vineerkasti, mis teevad laeva mootori häält. Seisan nende keskele. Heli lööb kõrvad pisut umbe, paneb lõualuu kergelt võdisema ja tasapisi hakkab ka kõhus imelik. Liigun tagasi valgese saali, et tabada end piirilt, kus kahe installatsiooni helid kokku puutuvad. Kõlab nagu muusika. *Noise-industrial*, proovin kategoriseerida.

Tegelikult on Keller otsa-pidi ka muusik, üks MKDK Recordsiga seotud artistidest.

Raul Keller on tuntud nii kunstniku kui ka muusikuna.

Veel kümmekond aastat tagasi tegutsenud džassi ja roki piirimal seigelnud bändide rühmitusest on praeguseks alles peamiselt Phlox. Aga see on ainult üks seik kunstniku kirevast elukäigust. Siia mahuvad põetajaks õppimine, klassikaline kunsthariidus, tööperiood reklaamiagentuuris, MKDK tegemised. Üsna juhuslikult sattus ta helikunsti juurde – ruum oli pidevalt vaba ja arvuti vedeles EKA audiovisuaalse kunsti klassis. Kelleri „Reflektor“, mis mängis Vabaduse väljakult püütud helisid, oli esimene EKKM-i kogudesse jõudnud teos. Kultuuripealinna aastal korraldas ta siin raadiofestivali. Kunstnik meenutab, et põnev oli poisikesena kruttida raadiot ja kuulda, kuidas kauged jaamad sahinast välja hüppasid, et pärast skaala edasi kruttimist jälle mürasse hääbuda.

Pimedus ja müra

EKKM-i ülemistele korrustele pääseb väljast, mööda vihmamärga raudtreppi. Uksel toimub tänava- ja näitusehelide kohtumine. Kas see on taotluslik? Küsin seda hiljem kuraator Härmilt, kes jääb salakavalalt muiates vastuse võlgu. Üleval jääb vasakut kätt must tuba kolme riputatud alusele asetatud kõlariga. Plekktahvel pörandal reedab, et olen alumi-se valge saali kohal. Kahe ruumi helid nagu kohtuksid.

Saal paremat kätt on kottipime, ukse ees paks palakas. Sees ripub neljast kardinast loodud ruum, punane valgus välja immitsemas. Korraga tõmmatakse kusagil käima saag. Võpatan. Astun kardinade vahele punasesse valgusse. Miks see kõik mõnda Edgar Allan Poe novelli meenutab? Ei tea, aga EKKM-i keskkond toetab seda helide industriaalsust täielikult.

Üleval vasakul on üks tuba trepiga blokeeritud, Peavy pillivõimendist tuleb helisid. Keller räägib hiljem, et tahtis selle toa üldse kinni müürida ja võimendi sinna lõugama jätta. Aga läks teisiti, kohaspetiifika. Viimane tuba on lumivalge. Ühes seinas kolm kaetud näo ja trummiga šamaani pilti, teises present raamide kõlarikatteks tõmmatud ja vibreerimas. Ongi kõik. Kuidagi kõhe. Härm räägib *artist talk*'il Kellerile, et ühe klassiekursiooni ainus kommentaar oli: see on hirmus näitus. Keller naerab, et on sama ka teistelt kuulnud, aga tema arvates pole see üldse nii. ●

RAUL KELLER

„What You Hear is What You Get (Mostly)“

Avatud 18. septembrist kuni 26. oktoobrini EKKM-is.

Innukad türgi mehed ja basaaride võlu: „Minu Istanbul“ on oma sarja parimaid

Arvustus

Sergei Stadnikov kriitik

Raamatu „Minu Istanbul“ autor tunneb end kõige mugavamalt turge, teemaju ja kohalikku kööki kirjeldades.

Alustuseks teatan põhimõtteliselt: Hille Hanso meenu-tuslik Istanbuli (Konstantinoopoli) elu käsitus on enamiku „Minu-raamatute“ intellektuaalsest tasemest üle, olgugi et žanrile iseloomulikult keskendub ta megapoliise rõhutatult asjalik-olmelistele elutahkudele. Sekka tuleb veel mõningal määral päevapoliitikat ja mõtisklusi Türgi soolise võrdõiguslik-

kuse küsimuse lahendamise või leevendamise võimalustest. Peale selle on palju lehekülgi pühendatud autori ratsutamiskirele.

Raamatu kõige nauditava-ma osa moodustavad turgude (näiteks Suur turg), poekete ja teemajakeste miljöö asjalikud kirjeldused. Vaat neis tundis Hille Hanso end täiesti sundimatult ja vabalt! Üsna empaatiliselt suhtub ta kohaliku köögi, linnaloomade, tänavaliikluse, kerjuste tegevuse, linlaste eluase-mete ja muudesse sellistesse teemadesse.

Türklased eelistavad blonde

Omaette põneva ploki moodustavad lühilood sellest, mis-moodi türgi mehed blondidele eurooplannadele, eelkõige muidugi heledajuukselisele Hillele lähenevad. Neid juh-

tumeid on edastatud põhjalikult ja suure sisemise läbielamisega. Tänuks on eelkõige naislugejad, kes saavad endale nii mõndagi õpetlikku/kasulikku meelde jätta.

Türgi ajaloost on juttu ainult veidi-veidi, kuid üle tuhandeaastasest Bütsantsi ajastust sisuliselt mitte halligi. Erinevalt autorist ei soovita ma ajalises kitsikuses olles külastada Sinist mošeed, vaid hoopis Hagia Sophiat (kui juba valikuks läheb), ehkki osmanid on hävitanud kunagise peakirikku siseinterjöörü ja mosaiigid. Bosporuse kallastel asuva vähemalt 15 miljonit elanikuga hiigellinna ajaloolis-metafüüsilise ja müstilise dimensiooni mõistmiseks tuleb aga lugeda teisi teoseid.

Kõnealusele raamatule oleks kindlasti kasuks tulnud ka teemakohane bibliograafia ning aine- ja koharegister. ●

„Minu Istanbul. Poolik ja tervik“

- Hille Hanso
- Petrone Print

Eesti Ekspressi huumorikogumik „Kraanaat! Plats puhtaks!“ (208 lk) nüüd müügil!

leht + raamat = 7,94 €

Viska Kraanaat korvi enne, kui plahvatab!

Raamatud on piiratud koguses saadaval Tallinna ja Tartu Kaubamajas, Stockmannis, Solaris Keskuses ning suuremates Rimi, Selveri, R-kioski, Prisma, Maksimarket, Konsumi, Comarket ja Säastumarket kauplustes.

Lisainfo: klienditugi@lehed.ee või 680 4444

Tugev toimetus. Teadlik lugeja.

EESTI EKSPRESS 25

Lastekirjanduse tuhkatriinulugu

Arvustus

Jaak Urmet
kirjanik

Pärast esimesel kümnendil kestnud hingevaakumist sai laste- ja noortekirjandus jalad alla ja annab toredaid vilju.

Meie laste- ja noortekirjanduse viimast kahte kümnendit kokku võtva raamatu ilmumine on eesti kirjanduses kindlasti väga oluline sündmus. Nii väikese riigi ja lugejaskonna puhul on iga kaante vahele jõudnud pikemat ajajärku hõlmav kirjanduslooline ülevaade niikui nii oluline sündmus, lastekirjanduse puhul eriti.

Lastekirjandusega tegelemine käib Eestis sisuliselt „riik riigis” kujul. Nagu vanema põlve lastekirjanikud moodustavad kirjanike liidu üldkogul alati omaette kõrvalehoidva rakuks, tegeleb ka lastekirjanduse uurimisega väike ja teistest kirjandusuurijatest eraldi jääv grupp entusiaste.

Laste- ja noortekirjandus on nimetuste hulga poolest väga mahukas, mõju poolest lugejaskonnale määrav ja tarbitavuse poolest totaalsem kui „suurte kirjandus”. Aga midaagi pole teha, see valdkond ei pääse vist eesti snobistlikus kirjandusmaailmas kunagi ülejäänuga võrdset pildile ega löögile, rääkimata sellest, et lastekirjanikke või lastekirjanduse uurijaid peetakse sama auväärteteks nagu nende „suurte kirjandusega” tegelevaid kolleege.

Laste- ja noortekirjandusega tegelejaid see muidugi ei heiduta, nad ajavad oma rida tublilt ja saavutusterohkelt. Üks suurimaid töövõite ongi nüüd raamatuna väljas. Üle 300 lk paks ülevaade võtab kokku kogu laste- ja noortekirjanduse, mis Eestis

pärast NSV Liidust väljumist on kirjutatud. Tänapäeval on kombeks läheneda sellisele eesmärgile enam mitte autorikeskselt, vaid teemakeskselt, ja nõnda jagunebki raamatus „Eesti laste- ja noortekirjandus 1991–2012” vaadeldav nähtus grupi uurijate peale teemade kaupa.

Üldise ülevaate ja noortekirjanduse ülevaate teeb Ave Mattheus, väikelastekirjandust ja fantaasiakirjandust vaatleb Mari Niitra, realistlikku lastekirjandust ja luulet vaatleb Jaanika Palm, ajalugu, lapsepõlvemälestusi, näitekirjandust ja aimekirjandust vaatleb Krista Kumberg ning laste- ja noortekirjandusest teeb ülevaate Ilona Martson. Lisa hõlmab tabelit ning hulka nimekirju võistluste ja pre-

Tänaseks klassikaks muutunud „Pokuraamatule” tuli kirjastajat otsida ajalehe kaudu.

miate laureaatidest. Üldmulje raamatukujunduse arengust ja iseloomust annab pildigalerii ning loomulikult on kõige lõpus see, millela teosel puudus teaduslik mõõde – isikunimedede register.

Esimene üldmulje on hea. Hea, et ilmus. Hea on lugeda. Hea on teada. Olen kirjutanud ajakirjale Looming ülevaate 2006. aastal ilmunud laste- ja noortekirjandusest, ja ainuüksi see oli suur töö, sest raamatukuhil kõrgus nina alla. On märgata uurijate tohutut tööd nii lugemisel, ülalugemisel, sõkaldest terade väljasõelumisel kui ka üldistamisel. Aitäh! Jah, tõesti, katoloogil tüüpi see raamat pole: iga viimse kui kirjaniku ega iga viimse kui teose nimetamist ei ole eesmärgiks võetud. Üldis-

Tähekeste peatoimetaja Ilona Martson uuris lasteperioodika tekkimist ja kadumist.

Foto: Rene Suurkaev / EPL arhiiv

tused on tehtud ikka olulise osa pealt. Samuti ei leia siit kirjanike elulugusid. See on puhtalt teoste endi ajalugu. Ja neid refereeritakse-tutvustatakse piisavalt.

Autorid ülesande kõrgusel

Eriti keeruliseks pean Ave Mattheuse tööd kogu noortekirjanduse läbilugemisel. Esmalt on selle maht hoomamatu, kadudes otsapidi interaktiivarustesse, ja teiseks, läbi on tulnud ragistada suu- rest kogusest koolikiusamisest, psüühilisest terrorist, enesetapumõtetest, narkootikumidest, purunenud armuühetest, veretöödest ja muust sellisest. Kui kõik see viletsus ja häda on suuresti lahendatud

ka pooleldi või täiesti oskamatult, võib see lõpuks hakata uurijale endalegi juhtme peale käima. Sarnasel põhjusel on, nagu kuulnud olen, ka psühholoogidel psühholoogid.

Olulise märgi paneb maha Ilona Martson ülevaatega eesti laste- ja noortekirjandusest. Minu meelet on see esimene kapitaalne selleteemaline kirjutis vaadeldava aja kohta. Igatahes ei meenu küll varasemaid niisuguseid. Põhjanealast, Noorusest ja Meie Meelest kuni... Küll neid žurnale ja heftikesi on kapitalistliku realismi mäslavates voogudes palju ilmunud, aga praeguseks on neist jäänud ainult Täheke, Hea Laps ja veel mõni üksik. Oli viimane aeg neist koi-

gist koostada sisu- ja välimääraraja, sest kunagised Põhjaneala lugejad hakkavad juba varsti vanavanemateks saama.

Kokkuvõttes on eesti laste- ja noortekirjanduse lugu aastail 1991–2012 ise üks tüüpiline tuhkatriinulugu. Olen kuulnud meenutatavat varasema aja kirjastamisolude kohta koosmaarseid lugusid. „See oli see aeg, kus Eesti Raamat andis parimal juhul lastekirjanikele käsikirja tagasi, halvimal juhul see lihtsalt visati prügikasti,” on meenutanud Leelo Tungal. „Mina sain oma „Barbara ja suvekoerte” käsikirja ja sellele tehtud Etsi (Edgar Valteri – J. U.) joonistused veel tänu Sirje Saimrele prügikastist kätte.” Ja „Poku-

raamatule”, mis tänaseks on muutunud klassikaks, pidi Edgar Valter lõpuks otsima kirjastajat ajalehe kaudu...

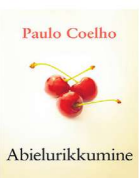
Nüüd on juba ammu nii, et mine poodi ja oma hea kodumaine lastekirjandus aina kiiskab, särab ja säätendab ümber ringi. Noortekirjandus õilmitseb ka, annab viljugi. Jätaks kõigele lugejaid! ●

„Eesti laste- ja noortekirjandus 1991–2012”
●● Eri autorid
●● Eesti lastekirjanduse keskus

RAAMATUD

ABIELURIKKUMINE PAULO COELHO
Tõlkinud Indrek Koff
280 lk, Varrak

Linda on kolme-kümne ühe aastane ja tema elu näib kõigi silmis täiuslik: tal on armastav abikaasa, hästi kasvatatud lapsed, töö prestiižikas ajalehes ja uhke eramu Genfis. Ometi ei suuda ta ühel hetkel enam õnnelikkust teeselda, kui märkab, et ei tunne tegelikult muud peale üha kasvava apaatia ja ükskõiksuse. Ühel päeval kohtub ta kooliaegse kallimaga. Jacobist on saanud mõjukas poliitik ja teda intervjuerides tärbab Lindas ammu unustusse vajunud kirm.

BRIDGET JONES: TÄITSA LÖPP Helen Fielding
Tõlkinud Tiina Randviir
382 lk, Varrak

Järg ülilmenekale romaani „Bridget Jonesi päevik”. Eelmise raamatu

lõpus saabus õnn Mark Darcy kujul Bridgeti õuele. Kas Markiga on aga võimalik koos elada ja kuidas teda kinni hoida – need on küsimused, millega tuleb Bridgetil tegemist teha. Peale selle peetakse ta kinni narkoöris kahtlustatuna ning ka eneseabiraamatud ei paista enam aitavat.

ÕPILASE GEOGRAAFIA ENTSÜKLOPEEDIA

Tõlkinud Tõnis Värnik
304 lk, Varrak

Rikkalike faktide, kaartide, jooniste ja fotodega illustreeritud raamat on hea esmane teejuht meie koduplaneedi tundmaõppimisel. See sisult ja välisuselt tänapäevane teatmeteos viib lugeja tõelisele avastusretkele: tungitakse

sügavale maakera sisemusse ja tõstatkse kõrgele atmosfääri, käiakse ära nii põhja- kui ka lõunapoolusel ning tutvutakse looduslike protsesside ja inimtegevuse mõjuga. Järg populaarsele teatmeraamatule „Õpilase entsüklopeedia”.

TATJANA JA ALEKSANDER. ESIMENE RAAMAT: TEINE AMEERIKA Paullina Simons
Tõlkinud Riina Jesmin
276 lk, Varrak

„Vaskratsanikust” tuttavaks saanud Tatjana ja Aleksandri loo järgmine osa „Teine Ameerika” keskendub Tatjana ja tema väikese poja kohanemisele eluga Ameerikas. Romaani teine linn kirjeldab seda, mis juhtus Aleksandriga NSV Liidu uurimisasutustes ja trahvipataljonis. Pealiinide vahele on põimitud tagasisivaateid Aleksandri lapsepõlve- ja noorus-

aega. Tatjana ja Aleksandri loo jätk on maiuspala kõigile Paullina Simonsi triloogia sõpradele.

SINIVERI Marusja Klimova
Tõlkinud Ilona Martson
176 lk
Loomingu Raamatukogu

Vene underground'i kunagine kultusromaan kirjeldab peamiselt Lenigradi elu enne 1991. aastat. Autor ise on selle kohta öelnud: „Tahtsin edasi anda selle ajastu vaimu, kuna fakt polnud veel aset leidnud, kuid impeeriumi kokkukukkumise eelaimust oli juba õhust tunda. Ja ma ei kavatsenud kedagi kuidagi šokeerida ja jahmatada. Tõsi, kui romaan ilmus, võeti teda vastu mitut moodi: seda nimetati huligaanlikuks, tül-gastav-kauniks, keegi nimetas seda Peterburi elu entsüklopeediaks. Ja just viimane määratlus näib mulle kõige sobivam.”

Juubelifilmide seas tuleb ajaloodraamat ja lastelugusid

Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva puhul korraldatud stsenaariumikonkursi sõelale jäi üheksa teost, millest arendatakse aasta jooksul tootmisvalmis filmiprojektid. Väljavalitud stsenaariumid on „Eia jõulud Tondikakul” (stsenarist Anu Aun), „Kogu lugu” (Rasmus Merivoo ja Uku Uusberg), „Lotte ja tuldpurskav lohe” (Janno Põldma, Andrus Kivirähk ja Heiki Ernits), „Puudutus” (Raimo Jõerand), „Põrgu Jaan” (Kaur Kokk ja Anti Naulainen), „Seltsimees laps” (Moonika Siimets), „Tõde ja õigus” (Tanel Toom), „Viis sen-

ti vabadusele” (stsenarist Priit Pruks, meeskond Tiit Alekseev, Meelis Niinepuu, Marko Matvere ja Peeter Rebane) ja „Võta või jäta” (Liina Triškina).

Zürri esimees Karlo Funk märkis, et väljavalitud lood olid teinud tõsiseltvõetava sammu sündmuste kirjeldamisest haarava stsenaariumi poole. „Temaatilisel valitsemis hea tasakaal noorte- või lastelugude, eri žanrite, ajaloo ja kultuuri kajastamise vahel,” lisas Funk. Eesti filmi instituudi peaproductsents Piret Tibbo-Hudgins väljendas heameelt noorte filmitegijate lisandumise üle. ●

kuulutus.lehed.ee

Kuulutuste tellimine lihtsamast lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga liis.aru@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

1. JÄTA OMA TUTVUMISKUULUTUS TASUTA:

Helista 66 22 524 Kuula hoolega juhiseid. Ütle 40 sek jooksul selge häälega oma kuulutuse tekst. Ära lõpeta kõnet enne, kui oled ära kuulanud oma postkasti numbri ja salakoodi. NB! Kirjuta need üles. Soovitame Sinul enda jaoks kuulutuse tekst eelnevalt valmis kirjutada.

2. NII VASTAD LEHEST LEHEST LEITUD KUULUTUSELE:

Helista 900 2626, peale sissejuhatust vali kood 022. Kuula hoolega juhiseid. Sisesta kuulutuse number millele vastad ja siis ütle oma teade.

3. NII KUULED SULLE SAABUNUD VASTUSEID:

Helista 900 2626, peale sissejuhatust vali kood 022. Kuula juhiseid, sisesta oma kõneposti number ja salakood ning kuula Sulle jäetud teateid. **TÄHELEPANU!** Meie numbritele saab helistada tavatelefonilt ja kõikidelt mobiilidelt, tingimusel, et telefon on klahvidega ning toonvalimisega. Uued kuulutused ilmuvad ühel päeval laupäevast kolmapäevani Eesti Päevalehes. 9002626 eritariif 0.63 EUR / min. Teenuse osutaja: Indata OÜ.

Naine meest

Armas härra! Kui Sa usud, et kahekesi koos on parem, siis sinuga soovib tutvuda pensioniikka jõudnud meeldiv Tallinna naine. **71315**

Tallinnlanna soovib leida meessõpra vanuses 70-75 a kes ei vahetaks kodusoojust meelemürgi tarvitamise vastu. Olen optimist, parandata. Ümbritsevatega lävin lähedasti. Pikkus, kaal normaal-sed. **71262**

62/172 töötav sportlik tallinnlanna, sõidab autoga, meeldib reisimine nii Eestis kui mujal, vajaks enda kõrvale härra õiget - hoolivat ja arukat korralike eluviisidega kaaslast. **71261**

Kohustustevaba sõnaka ja krapsakas Harju naine loodab leida kontakti härrasmehega ca 75 a, kes on loomupäraselt arukas, positiivne ja toimetulev. Kohtun meeldi silmast silma. **71253**

50+ sale blond südamlük tasakaalukas naine soovib püsisuhet kõrgharidusega maj, kindl. tervislike eluviisidega ausa naisest hooliva hoolitsetud välimusega Tartu linnas elava leskmehega aastates 55-60. Meeldiks koos reisida ja käia teatris. **71298**

Lõuna-Eestis elav lõbus ja optimistlik naine soovib tutvuda 58-65 a kultuurihuvilise mehega, kes omaks ka autot. **71287**

50 a lesknaine soovib tutvuda ausa truu pahedest prii positiivse ellusuhtumisega endast ja teistest lugu pidava mehega. **71286**

62 a hiljuti üksikuks jäänud tegus ja naiselik tumedapäine naine soovib leida elukaaslaseks samas vanuses meest Pärnu linnast. Tore, kui tunneksid ehitustööd ja sul oleks auto. **71285**

Üksikuks jäänud proua tutvub 70 a piires üksikuks jäänud härraga, kellega koos minna uude aastasse. **71274**

Nooruslik pensionieas kultuurihuvidega naine Tallinna lähedalt soovib tutvuda targa ja kena mehega. **71269**

Austatud härra, kui soovid leida partnerit tantsupõrandale, teatrisaali või lihtsalt sügismasenduse eemalpeletamiseks, siis helista palun tavalisele naisele Tallinnast, kel pole enam vaja muretse-da pensionisammaste eest. **71268**

60+ tallinnlanna ulataks terekäe paheda-ta arukale eelmisest suhtest vaba kuni 72 a pealinna härrale, keda huvitavad ka kultuurüritused. **71266**

73 a naine soovib kohtuda meeldiva härrasmehega, kes tunneb end üksi. **71255**

50a naine soovib tutvuda endaga toime tuleva usaldusväärse mehega. **71250**

Austatud härra, kui soovid leida partnerit tantsupõrandale, teatrisaali või lihtsalt sügismasenduse eemalpeletamiseks, siis helista palun tavalisele naisele Tallinnast, kel pole enam vaja muretse-da pensionisammaste eest. **71246**

51a korralik, heasüdamlik, rõõmsameelne ja positiivse ellusuhtumisega vaba härrasmees tuleb seltsiks üksikum, vaba, heasüdamliku naise juurde, olen nõus aitama majapidamistöodes ja isiklikus koduses elus. **71240**

65/168/83 täidlane rinnakas laiade puusadega lesknaine, erialalt kokk, pahedest prii, sündinud vähi tähtkujus ja pühvli aastal, koduste eluviisidega, meeldib käsi ja aiatöö, soovin tutvuda 67-80a härrasmehega Pärnust või lähiumbrusest, kellele oleks oma kodu. **71236**

53a Tallinnlanna ootab oma ellu 48-55a tugevat, ausat, töökat, hoolivat nooruslikku meest, kellega koos elus edasi minna. **71228**

54 a leskmees, kes ei joo ega suitseta, otsib elukaaslast. **71179**

60+ leskmees otsib elukaaslast. Olen kodune ja rahuliku loomuga. **71174**

Mees naist

58 a suitsu- ja alkoholivaba meesinvaliid soovib tutvuda püsisuhteks saleda kuni 70 a naisega soov. Tartust või Valgast. **71313**

Üksikuks jäänud 75+ maal elav pensionär, pahedest vaba, soovib oma ellu kuni 70 a naisterahvast. **71307**

60 a mees Tallinna lähedalt soovib tutvuda kuni 55 a naisterahvaga. **71305**

63 a väikse puudega Pärnumaa leskmees soovib leida elukaaslast. Olen koduse eluviisiga ja rahuliku loomuga. **71300**

42 a Tartu mees soovib leida elukaaslaseks asjalikku naisterahvast Lõuna-Eestist vanuses 20-45 a. **71299**

50 a nooruslik töötav korralik Viljandi mees tutvub kooselu eesmärgil sobivas vanuses naisterahvaga. **71297**

Väga rahuliku iseloomuga 50 a mees soovib tutvuda rahuliku loomuga naisterahvaga vanuses 40-50 a. Pole suitsu-ega napsu-meis, õllekohi puudub. Kannan hoolt oma keha ja hinge eest. Soovin püsisuhet, sobivusel kooselu. **71280**

53 a härrasmees tutvub kuni 59 a naisega. Soov. Lääne-, Pärnu- või Raplamaa. **71276**

50 a mees soovib tutvuda naisega, kes tahaks kooselu alustada. **71270**

53 Võru mees soovib tutvuda naisega püsisuhte eesmärgil. **71260**

66/176/76 kõrgharidusega vaba karske maj, kindl. mees pealinna lähedalt loodab leida elukaaslaseks omaealist toredat ja mõistvat saledat daami. Ei seikle. **71259**

Tere kallis ja armas 50-60 a üksi maal elav naine! Sind otsib üksi elav 60+ kooseluks igati kõlbulik mees. **71258**

Pikemat kasvu pahedest prii mees soovib suhet naisega Raplast või Märjamaalt. **71257**

51a korralik, heasüdamlik, rõõmsameelne ja positiivse ellusuhtumisega vaba härrasmees tuleb seltsiks üksiku, vaba, heasüdamliku naise juurde, olen nõus aitama majapidamistöodes ja isiklikus koduses elus. **71243**

50a mees soovib tutvuda naisega püsisuhte eesmärgil. **71237**

58/180/75 veel mitte vaba korralik mees otsib mõistvat suhet saledama tulevase naisega Tallinnast. **71229**

Hei 19a Viljandimaa neiu, kes kasvatab lapsi ja kelle kuulutus oli lühike kevade paiku, kui sa ei ole siiani kedagi leidnud, siis sinuga soovib tutvuda 40a Viljandimaa mees, kes on heas vormis, ei joo ega suitseta. **71227**

58 a Tallinna naine soovib tutvuda ühe mõnusa vaba mehega. **71144**

60ndates Pärnu mees soovib leida kaaslaseks heasüdamlikku naist Pärnust. **71221**

Nooruslik kena mees soovib leida armukeseks saledamat kuni 55a naist Tallinnast. **71218**

53 a tallinnlanna soovib tutvuda pikemat kasvu hooliva noorusliku mehelik mees, kellega sõbraks saada ja keda usaldada. **71211**

62/174/70 sportlik haritud vaba korralik Tallinna mees soovib tutvuda kaasaegse normaalse skorpiondaamiga. **71201**

Mees soovib tutvuda 30-35 a naisterahvaga, kellega koos elus edasi minna. **71198**

75 a Kesk-Eesti mees, kes elab oma majas, soovib leida elukaaslaseks sobivas vanuses naisterahvast, kes juhib autot, on abiks aias ja ka tantsupõrandal. Viina ja suitsu ei tarvita. **71192**

65/180 Elva pensionär soovib tutvuda naisterahvaga, et vahest kohtuda. **71186**

National Theatre Live
Forum Cinemas toob Sinuni Briti teatriparemiku otseülekanded Sinu Kinos

BENEDICT CUMBERBATCH
JONNY LEE MILLER

DANNY BOYLE'I HITITENDUS

Frankenstein

NICK DEAR'I LAVASTUS MARY SHELLEY NOVELLI PÕHJAL

Kinodes Coca-Cola Plaza ja Ekraan

15. ja 29. oktoobril
www.forumcinemas.ee/Events/NTLive/

KINNO JA UJUMA 10⁹⁰€
17-26 OKTOOBER
WWW.KALEVSPA.EE
WWW.FORUMCINEMAS.EE

TRIINU VÄIKU
Õnne sünnipäevaks!
Eesti Ajalehed

Kirjanike Maja

Musta laega saalis
Harju 1, Tallinn

15. oktoobril kell 18.00

PÕHJARAHVAD JA JÄRVETUUL

Põhjala põlisrahvaste kirjanduse eripäradest kõneleb Eva Toulouse, kelle peamiseks uurimisvaldkonnaks on soomeugri rahvaste kultuurid ja mentaliteediküsimused. Neenetsi kirjaniku **Juri Vella** (1948-2013) jutukogu „Järvetuul“ tutvustab tõlkija ja etnoloog **Art Leete**. Küläs on handi, mansi, neenetsi ja sõlkupi pärimusmuusikud.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2€, (üli)õpilastele ja pensionäridele 1€
Toetab Kultuurkapital

TALLINNA KREMATOORIUM

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringelt kogu Eesti piires. Tuhastamismatus soodsaima hinnaga. Kõik matuseteenused. KAKS KABELIT. Suurim urnalik Eestis. Tel 623 8808 24h
www.krematoorium.ee

Müük

Väike mesindustalu Väike-Maarja lähistel annab teada võimalusest osta värsket mett! Mesi on korjatud Pandivere metsadest ja niitudelt ning pakendatud 1 l pakenditesse (1,5 kg). Pakendatud 1 l mee hind on 9 eurot. Tallinna piires toimetame tasuta kätte! Tellimusi võtame vastu elektronposti aadressile mesi@24h.ee või tel 5667 7227.

Ost

Aigrette Antiik aastast 1999 ostab parimate hindadega vanavara, kunsti, raamatuid ja kollektsioone (mündid, märgid jne) Küsige julgelt asjakohast nõu! Tel 509 1500, 641 1567.

Teenus

Kaardidennustavad
Tel 900 1727, h.1,09€/min

Parapsühholoog Ž. Stepanjan aitab alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikuliiidi ja stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 5858 8910

Ehitus

Korterite, majade remont ja muud ehitustööd. Tel 501 6542.

Mina Tõnu: Raidmets annan teada, et olen Elus Inimene 37409256037

Kallist
EVE KARILAI
mälestavad 1967.a.TPI lõpetanud rühmakaaslased
ja avaldavad sügavat kaastunnet perele

RAKVERELAVEL

Ray Lawler
seitsmeteistkümneenda
NUKU SUVI
Lavastaja Toomas Suuman

N, 16.; L, 25. okt;
L, 8.; N, 27. nov Rakvere Teatris
E, 20. okt; E, 24. nov Vene Teatris
K, 12. nov Võru Kandles
R, 14. nov Vanemuise Teatris
Etenduste algus kell 19

rakvereteater.ee piletimaailm.com 32 95 444

AEG KAUBELDA!
Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.
ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine
tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

TIPOLIINI KINNISVARABÜROO
VELJO TARVIS
tel. 5647 1516,
tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜÜME
- ÜÜRIME
TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrekte vormistamine.
- 15 a. töökogemus.
- Konsultatsioon tasuta!

VEO- ja KOLIMISTEENUS

Kuulutuste tellimine lihtsamast lihtsam!
Telli kuulutus Eesti Päevalehte, Eesti Ekspressi ja Maalehte ühest kohast!
Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu internetipangas.

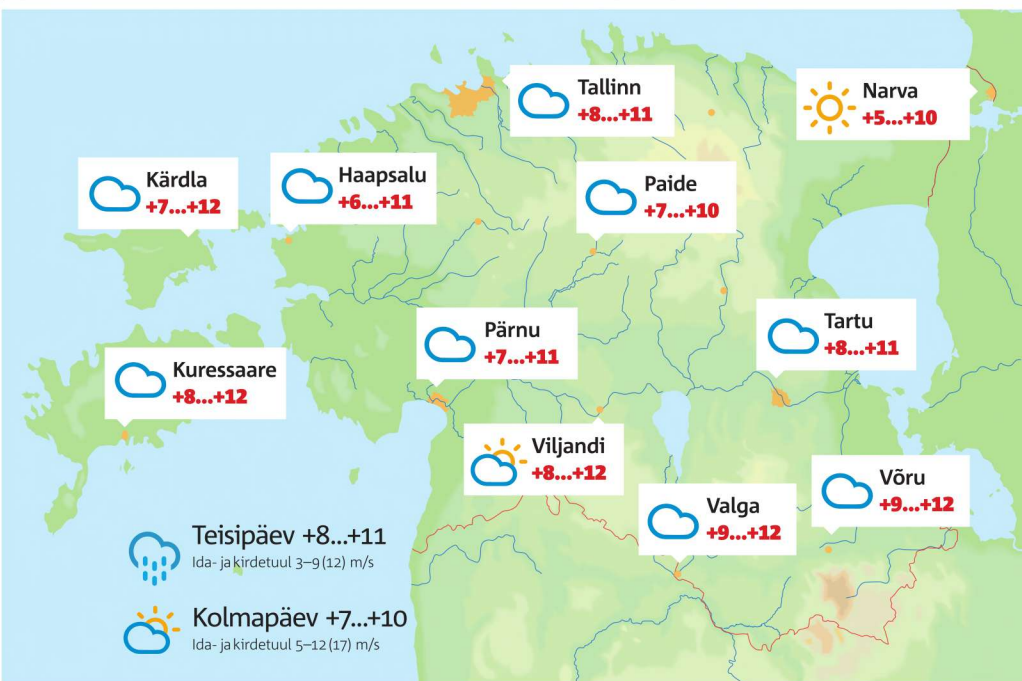
kuulutus.lehed.ee
Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga liis.aru@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Maaleht
ESTI EKSPRESS

Eesti Päevaleht

ILM

EESTIS

ILMATEADE.EE

MAAILMAS

Vilnius	vahelduv	+10...+14
Riia	pilves	+10...+13
Helsingi	pilves	+8...+9
London	pilves	+13...+16
Kiiev	vahelduv	+7...+20
Pariis	päike	+12...+18
Berliin	vahelduv	+11...+21
Ateena	päike	+15...+24
Moskva	pilves	+10...+15
Peking	päike	+7...+16
Tokyo	vihm	+14...+19
Tenerife	pilves	+18...+23
Kairo	päike	+19...+29
Sydney	vihm	+15...+22
New York	pilves	+7...+17
Miami	vahelduv	+26...+27
Vancouver	vahelduv	+9...+22
Brasília	päike	+20...+32

TÄHELEPANEK

Vaikimisi rassism

Krister Paris

arvamustoimetaja

Kas taanlane saab olla õnnelikus abielus muslimiga? Umbes nii sõnastas hiljuti teema üks Taani väljaanne. Tee-
mapüstitus tasakaaluka lähene-
mise korral, miks ka mitte. Väl-
ja arvatud üks fundamentaalne
pisiasi. Pealkirjas on kas totaal-
ne loogikaviga või etnose mää-
ramise põhialus. Kas taanlane
ja muslim on siis teineteist
välistavad?

Juhatasin möödunud nädalal paneeli, kus Taani ajalehe Politiken ajakirjanik Jakob Sheikh kirjeldas „oma“ ja „meie“ kujunemist sealse meedias. Et kui intervjuu võetakse islamiululiselt, siis ongi sagedasti tema roll olla muslim, selgitada, mida ta arvab näiteks homode kividena surnukspildumisele. Aga kui on vaja rääkima näiteks teadlast, on allikas samast kategooriast nagu ajakirjanik: valge, 40-ndates eluaastates, umbes 5000 eurot kuus teeniv kristliku taustaga suurlinnaelanik. Ehk meedia defineerib „omad“ ja „võõrad“ alateadlikult. Ja alles sellised apsakad pealkirjades paljastavad varjatud rassismi, mille olemasolu ükski ajakirjanik vaevalt et endalegi kunagi tunnistas.

li tema roll olla muslim, selgitada, mida ta arvab näiteks homode kividena surnukspildumisele. Aga kui on vaja rääkima näiteks teadlast, on allikas samast kategooriast nagu ajakirjanik: valge, 40-ndates eluaastates, umbes 5000 eurot kuus teeniv kristliku taustaga suurlinnaelanik. Ehk meedia defineerib „omad“ ja „võõrad“ alateadlikult. Ja alles sellised apsakad pealkirjades paljastavad varjatud rassismi, mille olemasolu ükski ajakirjanik vaevalt et endalegi kunagi tunnistas.

Briifisin mõne aja eest üht välissaatkonna esindajat Eesti venekeelsest elanikkonnast. Ja sain alles poole jutu pealt aru, et kasutan kogu aeg sõna „nemas“...

TELEVISION

ETV

- 06.55 Terevisioon
- 08.55 Draamasari Doktor Martin: Lähikukunud hüvastijätt (Doc Martin, Inglise 2009)
- 09.45 Ilus maa: Mesiniku magus amet (ETV 2013)
- 09.55 Terevisioon*
- 11.55 Maahommik*
- 12.40 Reisisari Reisile minuga: Malta*
- 13.05 Jamie Oliveri 30 minuti road: Grillitud sardiinid (Inglise 2010)*
- 13.30 Dokfilm Margaret Thatcher: peaminister, keda ei unustata (Margaret Thatcher: Prime Minister, Inglise 2013)*
- 14.20 Kahekõne (subtiitritega)*
- 14.50 3 hitti: 1980-ndad. Rökk (ETV 2013)
- 15.00 Minuscule: Paras pähekel (Prantsuse 2007)
- 15.10 Allveelennud, 6/10: Lugu keiserlikust pärandist (Eesti 2012)
- 15.15 Kriminaalsari Dicte, 3/10 (Taani 2012)*
- 16.00 Draamasari Holby City haigla: Vaimud (Inglise 2002)
- 17.00 Aktuaalne kaamera
- 17.10 Draamasari Õnne 13 (Eesti 2013)
- 17.40 Draamasari Doktor Martin: Lähikukunud hüvastijätt (Doc Martin, Inglise 2009)*
- 18.30 Aktuaalne kaamera
- 19.00 Ringvaade
- 20.05 Osoon
- 20.35 Meie inimesed: Indrek
- 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
- 21.30 Sport
- 21.40 Välisilm
- 22.10 Välisilma dokk. Ameerika nukimissühendriigid (United States of Secrets, USA 2014)
- 23.05 Ringvaade*
- 00.10 Draamasari Holby City haigla: Vaimud (Inglise 2002)*
- 01.14 ERR.ee uudised

KANAL 2

- 06.40 Joonissari Lucky Luke seiklused: Kõrge lennuga Daltonid
- 07.05 Joonissari Uudishimulik George: Emadepäeva üllatus/Ronimispuu
- 07.35 Joonissari Rotid: Püüa langevat tähte. Razmo laev
- 08.00 Reporter*
- 09.00 Keelatud armastus*, 24
- 10.00 Taltsutamatu süda*, 78
- 11.00 Sajandi armastus*, 59
- 13.30 Tuhat ja üks ööd, 63
- 15.25 Lastega kodu: Esimene jõulusaade
- 16.00 Küladetektiivid, 100: Armastus kuni lõpuni
- 17.00 Taltsutamatu süda, 79
- 18.00 Keelatud armastus, 25
- 19.00 Reporter
- 20.00 Köök
- 20.30 Kodutunne
- 21.30 Naabriprika: Kusti pärand
- 22.30 Mentalist: Pruunisilmset tüdrukud
- 23.30 Mõrvaennetajad: Kõrge tee
- 00.30 Gaasikontroll
- 01.30 Mängufilm Raharong* (Money Train, USA 1995)
- 03.15 Reporter*
- 04.05 Mentalist*: Pruunisilmset tüdrukud
- 04.40 Küladetektiivid*, 100: Armastus kuni lõpuni
- 05.25 Doktor Oz

TV3

- 06.15 Multifilm Smurfid
- 06.40 Multifilm Max Steel
- 07.05 Multifilm Käsna-Kalle Kantpüks
- 07.30 Multifilm Beyblade: Metallari ræv
- 07.55 Armastuse pisarad, 100*
- 08.55 Sūdameasi 4, 5: Armas laps*
- 09.55 Kirgede torm, 1949*
- 10.55 Vaprad ja ilusad, 6833*
- 11.25 Su nägu kõlab tuttavalt*
- 14.15 Seitsemes taevas 1, 10: Julie viimane hoiatus
- 15.15 Vaprad ja ilusad, 6834
- 15.50 Armastuse pisarad, 101
- 16.50 Kirgede torm, 1950
- 17.55 Sūdameasi 4, 6: Head tüdrukud ei tee nii
- 19.00 Seitsemesed uudised
- 20.00 Nägude kontroll UUS!
- 20.30 Kartulid ja apelsinid 2, 6
- 21.30 KolmeDok: Eesti pulm versus vene pulm
- 22.30 KINO3 SUUR FILM: Mängufilm X-mehed: esimene klass (X-Men: First Class), TELEESILINASTUS! USA 2011 ulmedraama.
- 01.10 Valgekrae 3, 4: Detroiti hambaarst
- 02.00 Ärkvel 1, 1: Esimene osa
- 02.45 Nägude kontroll*
- 03.15 Kartulid ja apelsinid 2, 6*
- 04.10 Stop!*
- 04.35 Seitsemesed uudised
- 05.25 Selline on elu!: Perekond Wollny. 2. osa

HOROSKOOP

JÄÄR Suhete teema võib olla võtmeküsimus. Sa saad täna hea kontakti oma partneriga, kuid negatiivsel juhul võib temaga ka kergesti tülli pöörata.

SÖNN Kiire tempo tõttu võid kiirustades oma tegemistes midagi kahe silma vahele jätta. See teeb sind närviliseks.

KAKSIKUD Sa võid küll alguses olla kiirustav ja tormakas, kuid sind jahutatakse üsna ruttu maha. Su idee on lennukad, kuid ebapraktilised.

VÄHK Aeg olla omaette. Soositud on töö üksinduses. Suurem kollektiiv võib nüüd mõjuda väsitavalt, tekitades sinus soovi lihtsalt vait olla.

LÖVI Kohtumine teretuttava või ka sootuks võõraga võib võtta huvitavaid pöördeid. Päev sobib ideede genereerimiseks, reisi-
miseks, plaanide tegemiseks.

NEITSI Meeskonnatöö nõuab suuremat pühendumist ning enda ja teiste soovide tasakaalustamist. Kui boss on halvas tujus, ära tee välja ja võta asja filosoofiliselt – ka tema on lihast ja luust inimene!

KAALUD Võimalused ennast üles töötada on lausa suurepärased! Eriti edukas oled organiseerimises.

SKORPION Sinu suhe oma kohustustega on ülemäära emotsionaalne. Kui boss teeb märkuse su töö kohta, kipud reageerima süüdimatu otsekohesusega.

AMBUR Valitsev seis toob esile sinu soovi olla vaba ja sõltumatu. Sa ei kannata oma vabaduse piiramist, reageerid sellistele katsetele ägedalt.

KALJUKITS Käes on loovad hetked, mil näed sügavalt asjadesse. Su sisemine silm suudab läbi tungida ka raskemast probleemist.

VEEVALAJA Parim päev lahendada probleeme, mille põhjus on su madal eneseusk. Võid tulla heale mõttele või tehakse mõni soodne pakkumine.

KALAD Tänu heale fantaasiale suudad lahendada paljudki probleemid. Ka loomingulises töös oled väga produktiivne, kuna näed seoseid, mida sa tavaliselt ei märka.

RISTSÖNA

1726	kirjanik	lapsevanem elatusraha	kohtlased naljanditegelased	peakate ungari helilooja	geodeesia-riist nina	kulunud müts vene kirjanik	lange-tõbine	sõsarake tüüjumalanna	mister ravim- ja ilutaim
ülööplasm									
noorte töömäl									
eskimote paat									
jalgpallur									
tähtedest koosnev süsteem									
lehtpuu šveitsi matemaatik									
ülitundlikkust põhjustav aine									
ETV diktoria... Talumeierei									
irv									
ilupistoda									
noodi kõrgendusemärk									
lärm									
\$									
suur veelind									Super KUMA

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

	6	8	2	9		1			
				5					
2	5			6				3	
5	9							8	
			6		7		9		
	1							4	3
	7			3				2	9
				4					
				5		8	6	4	7

SUDOKU reeglid

● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

9	3	5	6	7	4	8	1	2
4	8	2	5	1	9	7	6	3
1	6	7	2	8	3	5	9	4
5	1	8	7	9	2	4	3	6
7	2	9	3	4	6	1	8	5
3	4	6	8	5	1	9	2	7
2	5	1	9	6	7	3	4	8
6	7	4	1	3	8	2	5	9
8	9	3	4	2	5	6	7	1

ETV2, TV6, KANAL 11, KANAL 12

ETV2

- 07.00 Cedric* 07.10 Cedric* 07.25 Tinga Tinga lood* 07.35 Väike printsess* 07.50 Väike rüütel Trenk* 08.10 Suursilm* 08.25 Miriami teater* 08.30 Tiiger Engelbert 08.35 Cedric* 08.45 Cedric* 09.00 Ringvaade* 09.35 Tagatargemad (ETV 2010)
- 10.00 Ellujäämise kunst: Installatsioon (ETV 2005)
- 10.25 Siin ja praegu: Pirjo Levandi (ETV 2000)
- 11.10 Eesti TOP 7* 11.53 ERR.ee uudised 15.30 Kadekops, 18/20 (ETV 1995)
- 16.00 Lastetuba* 16.10 Miriami piknik (Eesti 2007)
- 16.15 Suvelõpp Viljandis* 16.40 Geronimo Stiltoni lõbusad lood 17.05 Simsalagrimm: Vana Sultan (Saksa 2010)
- 17.30 Buratino tegutseb jälle 18.00 Seiklussari Peeter Paani uued seiklused 18.20 Milly murrab pead 18.30 Lastetuba 18.45 Džungliraamat 18.55 Seiklussari Kosmoselendurid 19.05 Muumide maailm 19.20 Aktuaalne kaamera (viipekeeles) 19.30 Aktuaalne kaamera (vene keeles) 20.00 Valge kaardivägi, 2/10 (Vene 2012)
- 20.45 Eestimaa kuulsad inimesed (Eesti 2009)
- 20.55 Eesti lood (Eesti 2012)
- 21.30 Plekktrumm 22.15 Minu mees Godfrey (USA 1936)
- 23.45 Völg (Eesti Telefilm 1966)
- 00.43 ERR.ee uudised

TV6

- 06.00 Power Hit Radio – KICKSTART 09.00 Seitsemesed uudised. Nädalalõpp 09.30 Kodu Keset linna 8/79 10.00 Kutsuge Cobra 11 9/3 11.00 Lask pimeduses (Shot in the Dark, komöödia/müstika,) 13.10 Top Shop 13.30 Kodu keset linna 8/80 14.00 Kutsuge Cobra 11 9/3 15.00 Malaisia/11 16.00 Kutsuge Cobra 11 9/4 17.00 NCIS kriminalistid 8/2 18.00 Perepea 10/14 18.30 Simpsonid 7/9 19.00 Suure paugu teooria 3/19 19.30 Suure paugu teooria 3/20 20.00 Perepea 10/15 20.30 Simpsonid 7/10 21.00 Kõige naljakamad koduvideod 21.30 KINOÕHTU: Psühho (USA 1998) 23.30 Puhkus Mehnikos 3 3/6 00.30 Puhkus Mehnikos 3: ekstra 3/6 00.45 Suure paugu teooria 3/19 01.15 Suure paugu teooria 3/20 01.45 Malaisia/11 02.35 Power Hit Radio – KICKSTART 04.30 Kodu keset linna 8/80 05.00 Seitsemesed uudised 05.50 Uudistemagasin
- Kanal 11
- 06.20 Totaalne ärkamine! 08.15 Punased roosid, 736 09.05 Emmerdale, 51 09.35 Emmerdale, 52 10.05 Küladetektiivid 10.55 Süütu süüdlane, 70 11.50 Top Shop, 624 12.05 Uus võimalus*, 59 12.30 Uus võimalus*, 60 13.00

- Doktor Oz*, 681 14.00 Ettelugeja* (2008)
- 16.00 Saladused* 16.30 Köök* 17.00 Superlapsehoidja 18.00 Doktor Oz, 682 19.00 Uus võimalus, 61 19.30 Uus võimalus, 62 20.00 Suur lotokolmapäev – Rooside sõda 21.00 Kirjad iseendale (2010) 22.52 Soovitud iseendale 23.00 Näpud põhjas, 31 23.30 Sõbrad, 31 00.00 Ellen 00.50 Reporter 01.40 linnaelu: Viimane! 02.30 Küladetektiivid* 03.15 Superlapsehoidja* 04.00 Süütu süüdlane*, 70 04.45 Reporter*
- Kanal 12
- 07.00 Reporter+ 07.30 Reporter+ 08.00 Usu või ära usu!*, 30 08.30 Komissar Rex*, 23 09.20 Hullult armunud*, 1. Uus saril! 09.45 Hullult armunud*, 2 10.10 Nälgjased meremehed* 11.05 Jututuba 13.30 Supermani uued seiklused*, 7 14.25 Knight Rider*, 8 15.15 Nälgjased meremehed 16.15 Komissar Rex, 24 17.10 Supermani uued seiklused, 8 18.05 Knight Rider, 9 19.00 Tuvikesed*, 121 19.30 Tuvikesed*, 122 20.00 Rootsi võim 20.30 Usu või ära usu!, 31 21.00 Kaks ja pool meest*, 18 21.30 Kriminaalne Venemaa, 247 22.00 Kriminaalne Venemaa, 248 22.30 Valged hundid 23.30 Conan, 301 00.20 Kaks ja pool meest, 19 00.45 Tuvikesed, 123 01.10 Tuvikesed, 124 01.35 Night Chat 05.00 Postimees.ee

USA-HIINA FINAAL

Naiste võrkpalli MM-il kohtusid eile hilisõhtul veidi üllatuslikult finaalis USA ja Hiina. Poolfinaalis alistasid ameeriklannad Brasiilia 3 : 0 ja hiinlannad võõrustaja Itaalia 3 : 1. **EPL**

TIITEL MARQUEZELE

Mootorrataste ringrajasõidu kuninglikus Moto GP klassis kindlustas kolm etappi enne lõppu endale tiitli hispaanlane Marc Marquez. Honda tsiklimees kaitses niiviisi mullust esikohta. **EPL**

Marko Albert hindab, et lõppenud hooaeg oli senise karjääri parim.

Foto: Rauno Volmar

Albert jõudis väikse eksimuse kiuste taas parimate sekka

Marko Albert lõpetas maailma tähtsaima täispika triatloni Hawaii Ironmani 19. kohaga.

Karl Rinaldo
sport@epl.ee

Eesti parim triatleet läks laupäeval Hawaii Ironmanil ehk täispika triatloni maailma-meistrivõistlustel starti lootsurikkalt. Seljataga oli senise karjääri parim hooaeg: Uus-Meremaa Ironmanil teenis ta karjääri esimese võidu, Austria Ironmanil sai viienda koha. Ka hooaja tähtsaima etteaste ettevalmistus oli sujunud plaanitud moel.

Iilm oli kaheksatunnise katsumuse ajal üsna keeruline, õhk oli kuum ja ookeani poolt puhus tugev tuul. „Ujumisdistsantsi lõpetades olin seal, kus olema pidin (liidrite seas – K. R.). Rattasõidu tegi keeruliseks tugev tuul, aga mulle sellised tingimused iseenesest sobivad,” iseloomustas Albert võistluse paljulubavat algust.

Ent siis sai Jüri Käeni hoolealuse võistlus märgatava tagasilöögi. „Tegin paraku väikse valearvestuse. Olin varunud rattasõiduks liiga vähe vett ning keha kuuenes seetõttu üle,” rääkis Albert. „Eriti valusalt andis valearvestus tunda jooksu esimesel pooleteisekilomeetrilise lõigul. Seejärel tuli joogipunkt ja olukord stabiliseerus. Jooksu teise poolega jäin juba rahule, suutsin kõik rajale jätta.”

Olin varunud rattasõiduks liiga vähe vett ning keha kuuenes seetõttu üle.

HAWAII IRONMAN

3,86 km ujumist, 180 km rattasõitu, 42,195 km jooksu
1. koht Sebastian Kienle (SAKSA-MAA) 8:14.18 (54.38; 4:20.46; 2:54.36)
19. koht Marko Albert 8:40.02 (51.01; 4:39.18; 3:05.18)

Finišijoone ületas Albert 19-ndana, kaotades võitnud sakslasele Sebastian Kienlele 25 minutit. Juba kaks korda varem – 2011. ja 2013. aastal – on Albert jõudnud Hawaiiil 20 parema sekka. Kolme aasta taguse 13. koha oli ta lootnud tänavu üle lüüa.

„13. kohast jäi mind seekord lahutama kolm ja pool minutit. Arvestades võistluse kogupikkust, pole see just väga suur vahe. Samas pole maailma 20 parema hulka tulemine kunagi halb, olgugi et eesmärgid olid kõrgemad,” nentis olümpiatriatloni 2008. aastal täispika triatloni vastu vahetanud Albert.

Kuigi Hawaii Ironmaniga sai Alberti pikk ja edukas hooaeg läbi, ei oota teda pikk puhkus. Selleks et pääseda ka tuleval aastal hooaja tähtsaimale etteastele, tuleb heas vormis olla juba uue aasta esimestel kuudel. „Selline see triatleedi elu juba kord on,” nentis enda sõnul elu parima hooaja teinud Albert. ●

Neljandat korda järjest võitis Hamilton

Esmakordselt Sotši ringrajal peetud vormel 1 MM-etapi võitis britt Lewis Hamilton.

Andres Vaher
andres.vaher@epl.ee

Hamilton tähistas vormelistsirkuse Venemaale jõudmist väärikalt – neljanda järjestikuse esikohaga. Tavapäraselt järgnes talle teine Mercedesi meeskonna sõitja, sakslane Nico Rosberg.

Õige duell jäi seekord ära, sest Rosberg pidi juba avaringil järsult pidurdama ja minema rehve vahetama. Vahetult enne eksimust oli teiselt positsioonilt startinud Rosberg teinud võimsa lähte ja pääsenud avaringis Hamiltonist mööda. Pärast seda kihutas Rosberg aga muljet avaldavalt

ja võitis turvalise teise koha. Ühtlasi vormistasid Hamilton ja Rosberg Mercedesile juba ka ametlikult meeskondliku MM-tiitli. Viimasena ronis poodiumile Williamsi soomlane Valtteri Bottas.

Hamilton kaitses oma edumaad ka sarja kokkuvõttes, kus ta edestab Rosbergi nüüd 17 punktiga. Sõita jääb veel kolm etappi, kuid põnevust hoiab endiselt ülal teadmine, et viimasel võistlusel Abu Dhabi jagatakse välja topeltsaak: ühtekokku on võimalik veel teenida täpselt 100 punkti.

Sotši ringrada on niivõrd uus, et kui kaheksa kuud tagasi taliolümpiamänge peeti, oli selle chitus alles pooleli. ●

Lewis Hamilton liigub MM-tiitli poole.

Foto: AFP/SCANPIX

41. SAAREMAA KOLME PÄEVA JOOKS 17.-19. oktoober 2014

REEDE	LAUPÄEV	PÜHAPÄEV
Põhijooks 10 km	Põhijooks 16,195 km	Põhijooks 16 km
Noortejooks 2 km	Noortejooks 3,24 km	Noortejooks 3,2 km

INDIVIDUAALNE ARVESTUS
Põhijooks: M16, M19, M40, M45, M50, M55, M60, M65, M70, M75, N16, N19, N35, N40, N45, N50, N55
Noortejooks: P6, P11, P14, P16, T6, T11, T14, T16

VOISTKONDLIK ARVESTUS
Põhijooks: meeskonnad, naiskonnad, veteranide võistkonnad, noorte võistkonnad
Noortejooks: igast koolist kolm kiiremat jooksjat

www.SAAREMAAJOOKS.ee

SAAREMAA KOLME PÄEVA JOOKS alustab 1974

ZOPP JÄTKAB ROOTSIS VÕIDUKALT

Eesti tennisistid alustasid Stockholm ATP turniiri kvalifikatsiooni. Jürgen Zopp (ATP 306.) alistas kaheksanda paigutusega Yann Marti (Šveits, 203.) 7 : 6 (7-5), 5 : 7, 7 : 6 (7-5) ja Jacob Adak-

tussoni (Rootsi, 626.) 6 : 0, 7 : 6 (7-5). Vladimir Ivanov (427.) võitis esmalt Adrien Bosseli (Šveits, 437.) 5 : 7, 7 : 6 (7-5), 6 : 1, ent kaotas Andrea Arnaboldile (Itaalia, 191.) 6 : 7 (2-7), 6 : 0, 2 : 6. **EPL**

1182-L TÄISEDU

Korvpalli naiste Eesti–Läti ühisliigas on Eesti klubidest seni ainult võite (kolmest kolm) tunnistanud 1182 Tallinn, kes alistas eile Vega1/Liepāja 70 : 34 ja üleeile RSU/MERKS-i 62 : 56. **EPL**

NELIKVÕIT LÄKS KEENIASSE

2:04.11 ajaga võitis Eliud Kipchoge Chicago maratoni, kus Keeniale kuulus nelikvõit. 5000 m jooksu eksmaailmameistril jäi isiklikust rekordist puudu kuus sekundit. **EPL**

Kaotus. Küll napp, aga siiski valus

Üpris keskpäraselt mänginud Inglismaa ei surunud eestlasi põlvili, kuid võttis ikkagi võidu.

Aet Süvari

aet.syvari@epl.ee

Kuni teise poolaja kolmanda minutini paistis ju kõik veel päris kena. Käimas oli EM-i valikmäng Inglismaaga. Inglise surve oli avapoolajal olnud tugev ja järeleandmatu ning Eesti oli istunud peamiselt oma väljakupoolel, kuid suutnud seni tõrjuda kõik inglise rünnakud. Üksikud võimalusepojad olid tekkinud, neid kasutada aga ei õnnestunud – oli siis selle põhjuseks inglise kaitse efektiivsus või sinisärkide endi äpardumine.

Ent 48. minutil tabas sinisärke šokk. Vähe sellest, et teise poolaja alguses oli platsilt lahkunud palavalt alkoosseisu tagasi oodatud Konstantin Vassiljev, kelle vormile pika-aegne vigastusest taastumi-

selle esimese kollasega üldse nõus, sest pall oli juba platsilt välja minemas, mängijate vahel peaaegu polnudki kontakti ja ka käsi ei kasutatud, nentis ta.

Kui inglise surve sundis eestlasi juba varem põlvi nõtkutama, siis mida see nüüd tähendama pidi? Kas kodupublik pidi pärast suurte lootustega alanud mängu ja värvateta kulgenud avapoolaega siiski vaatama, kuidas sinisärkid A. Le Coq Arena murul päris põlvili surutakse?

Segased tunded

Siiski mitte. Inglise proovid erinevate kavalustega. Eestlastele ilmselt üsna tundmatu Fabian Delph asendati keskväljal suurema koondisekogemusega Arsenali mängumehe Alex Oxlade-Chamberlainiga. Inglise paljukiidetud rombi tippu toodi välkiire ja üliohtlik Raheem Sterling. Eestlaste rolliks jäi ilma pallita jooksmine ja rämedal hulgal musta tööd –

tegevus, mis teatavasti väsitab platsil enim, sest mõjub ühtviisi kurnavalt nii kehale kui ka vaimule. Oli selge, et kaitse peab ühel hetkel mõranema hakkama – küsimus oli vaid selles, kui suur on see mõra.

Enne mängu räägiti Raheem Sterlingust ja Wayne Rooneyst kui selle Inglise koondise peamistest staaridest. Vähemalt Eestiga mängides õigustasid nad ennast igati: üks teenis välja karistuslöögi 16 meetri joonelt, teine keerutas meisterlikult palli Sergei Pareiko näppude vahel värvasse. 74. minut sai saatustlikuks. Ainult minuti jagu hil-

Mängu parim oli see, kes pidi olema – Inglismaa superstaar Wayne Rooney. Võimalusi oli tal mõlemal poolajal ja ühe karistuslöögi saatis ta ka Eesti värvasse.

EESTI	0 (0)
INGLISMAA	1 (0)

EM-valikmäng

Värv: **74.** Wayne Rooney. Hoiatused: **29., 48.** Ragnar Klavan – 45.+1. Leighton Baines, **53.** Jordan Henderson, **87.** Jack Wilshere. Eemaldamine: **48.** Ragnar Klavan

Eesti: Sergei Pareiko, Igor Morozov, Ragnar Klavan, Enar Jääger, Karol Mets, Artur Pikk, Martin Vunk (83. Dmitri Kruglov), Konstantin Vassiljev (46. Joel Lindpere), Ilja Antonov, Henri Anier, Sergei Zenjov (80. Henrik Ojamaa). **Inglismaa:** Joe Hart, Calum Chambers, Leighton Baines, Gary Cahill, Phil Jagielka, Jordan Henderson (64. Raheem Sterling), Jack Wilshere, Fabian Delph (61. Alex Oxlade-Chamberlain), Adam Lallana, Danny Welbeck (80. Rickie Lambert), Wayne Rooney.

jem oli neljapäeval sündinud sinisärkidelt loodetava viigipunkti võtnud Leedu võiduvärv. Ja nagu ka Vilniuses, lõpetas Eesti eile Tallinnas oma mängu arvulises vähe-muses. Kurv.

Teisalt aga, kas kurvastamiseks ongi nii palju põhjust? Selles koondisemängus oli juba enne kohtumist päevselge, et platsil toimuv hakkab kulgema vastaste taktikepi järgi. Meie asi oli oma mängu vastavalt kohendada. Ja sellest hoolimata läks inglisel lõpuks ikkagi võidu saamiseks vaja ühe sinisärki eemaldamist ja üht üsna helde käega antud karistuslööki. Kõik oleks võinud veel teisiti minna.

Magnus Pehrsson tuli riiesuurtuumist ajakirjanike ette segaste tunnetega. „Olen mängijate üle uhke, sest nad võitlesid väga tubliult ja hoidsid ka kenasti meie taktikalisest plaanist kinni. Aga loomulikult – kui kõik kokku võtta, siis me kaotasime ja ei saanud ühtki punkti. Seega on see meie jaoks ikkagi suur pettumus, isegi arvestades tõsiasja, et me mängisime peaaegu terve teise poolaja arvulises vähemuses. Inglismaa ei olnud tegeli-

Kohtumise murdehetk oli see, kui teise kollase kaardi saanud Ragnar Klavan pidi kaptenipaela Sergei Pareikole üle andma.

Fotod: Hendrik Osula, Heiki Rebane

kult nii väga ohtlik ja löi oma värava alles karistuslöögist.”

Roy Hodgson pidi samuti nõustuma, et tema meeskonnalt oodati rohkem. „Jah, see oli päris raske võit. Meil oli palju võimalusi, eriti esimesel poolajal, kuid Eesti murdis palju tööd teha, lõpus oli meie jaoks oluline vähemalt see üks värav kirja saada ja ma olen sellega rahul,” nentis inglise peatreener oma maa ajakirjanikele, kes suhtusid nappi võitu kaunistades kriitiliselt.

Kolmest peetud valikmängust on Eesti tänaseks kogunud kolm punkti, novembris ootab ees veel kohtumine San Marinoga. Pehrsson kinnitas, et pettumusest hoolimata pole keegi koondises püüsi põõsasse visanud. „Unistus muidugi püsib. Sel nädalal jääme aga punktita ja sellest on tõsiselt kahju. Nüüd hakkame ootama San Marino mängu. See on kohtumine, kust peaksime ikka kindlasti kolme punktiga koju tulema.”

Magnus Pehrsson
peatreener

Inglismaa ei olnud nii väga ohtlik ja löi oma värava alles karistuslöögist.

ne oli jätnud selgelt märgata jälje. Aga siis sai horvaadist vilemehelt teise kollase hoiauskardi ka meie kaptenist kaitse tugitala Ragnar Klavan ja nüüd paistis, et kõik vajub laiali. See tundus hirmus ebaõiglane – seda enam, et kollased kaardid näisid üsna kergelt horvaadi taskust ilmuvat.

Magnus Pehrsson on tasakaalukas mees, kellelt pole mõtet oodata kohtuniku kohta krõbedaid sõnu. Kuid omal viisakal moel nõustus temagi pärast mängu, et Klavani le tehti kollastega pisut liiga. „Need olid üsna karmilt antud kaardid, eriti esimene. Ma pole

TARVAS ALISTAS TTÜ, ROCK KAOTAS RAPLALE

Eesti korvpalli meistriliiga tulemused: TTÜ – Rakvere Tarvas 53 : 70, Pärnu – TLÜ/Kalev 65 : 49, Tartu Ülikool Rock – TYCO Rapla 68 : 74. Seejuures juhtis Tartu Ülikool/ Rock kodupubliku ees

pärast kolme veerandi veel 54 : 47, ent kaotas viimased kümme minutit 14 : 27. Mängu parimatena viskasid Rait Keerles ja lätlane Krister Zeidaks Rapla kasuks 16 punkti. TTÜ võitis aga Rakvere

Tarvase vastu avaveerandi 21 : 13, kuid suutis teisel poolajal visata ainult 20 punkti. Viis kolmest tabanud mängujuht Sten-Timmu Sökk tõi Tarvale 23 punkti. **EPL**

KLANDORF AMEERIKLASEST

„Kahjuks on ta vaja lennuki, mitte bussi peale saata. Lennukid siit Pärnust ei lenda.”

TLÜ/KALEVI PEATREENER KALLE KLANDORF TAWASKI KINGIST PÄRAST PÄRNUS SAADUD KAOTUST. **EPL**

NÄDALA KOMMENTAAR

Ma tunnen sulle kaasa, jalgpalli sünnimaad

Aet Süvari

toimetaja

Viimasel kaheksal aastal, mille jooksul ma Eesti Päevalehe sporditoimetuses olen töötanud, on Briti päevalehed minus esile kutsunud mõõtmatu koguse ärritust. Ärge saage minust valesti aru – nagu Suurbritannia on jalgpalli sünnimaa, on see ka tugeva jalgpalliajakirjanduse kodumaa. Sealsed vutireporterid, kommentaatorid, analüütikud ja kolumnistid on tõepoolest maailma parimate seas, samavõrd asjatundlikud kui rahvakeelsed, samavõrd sügavuti analüüsivad kui elegantselt vaimukad.

Mis mind on alati ärritanud, on inglaste enesekesksus. Hea küll, et nad Eesti jalgpalli või kasvõi Poola oma ei hinda ja sellest sõnades alati ülbelt üle sõidavad, on üks asi. Kui see ka haiget teeb, võib seda mõista. Kuid liiga tihti on nende üleolev suhtumine puudutanud ka Hispaania või Saksa jalgpalli. Vahel tahaks inglastelt küsida: kelleks te ennast peate? Samamoodi nagu inglise meedias enne MM-i mutta tambitud Luis Suárez MM-il pärast inglaste võrku löödud kahte väravat küsis.

Nii et võib aimata, millise suhtumisega ma nädalavahetusel valmistasin intervjuudeks Briti kuulsate vutiajakirjanike Jonathan Wilsoni ja Barney Ronay'ga. Mu vaim oli valmis järjekordseks annuseks värskeks Briti arrogantsiks, serverituna armsasti džentelmenli-

kus viisakuskastmes, huumoriga pooleks – see on samuti brittidele väga omane.

Ma eksisin. Ma kuulsin hoopis midagi muud. Ma kuulsin kahe jalgpallile pühendunud inimese muret oma armastatud ala tuleviku pärast. Kuulsin lugu maailma ja selle riigi ühe armastatuima spordiala hääbumisest. Kuulsin pettumust, kibestumist, frustratsiooni, isegi lausa lootusetust.

„Me ei ehita meeskonda, me lavastame jalgpalli,” rääkis Guardianis jalgpalliajakirjanikuna töötav Barney Ronay (loe pikemalt Delfi Spordist). Jalgpalli juhatakse Inglismaal nagu turundusprojekti. Eestis tahavad inimesed, et koondis oleks hea, sest neile läheb see korda. Aga Inglismaal hoolitakse jalgpalliga raha teenimisest.

„Meil on olnud kümme aastat pettumust,” lisas Wilson (loe pikemalt LP-st). „Kui omal ajal kaotati, siis tundus ikka, et see oli napilt, et me ei jäänud tipust liiga kaugel. Ja seda on näha ka rahva reaktsioonist. Varem oli staadion koondise kodumängude ajal alati täis, aga nüüd enam pole.”

Kibedad sõnad, aga veel kibedam on tunne nende taga. Sest kuigi ühe-kahe ajakirjaniku sõnu ei saa pidada täieliku pildi edasiandmiseks, peegeldavad need kahtlemata teataval määral tege-
ligkust. Ja selles valguses – arvestades meie oma pisikest, aeglaselt aga siiski pidevalt kasvavat ja arenevat jalgpalli – ei oska küll muud, kui inglastele kaasa tunda. Sest olgu tulemustega veel, kuidas on, aga tundub, et sealsel jalgpallirahval pole enam ühte väga tähtsat asja, millel on vutis samuti suur ja tähtis roll. Neil pole enam usku.

NÄDALA TEGIA

Vutipublik on tasemel

Ehkki Eesti jalgpallikoondis sai lõppenud nädalal kaks ütlema-ta valusast 0 : 1 kaotust, näitas meie vutipublik, et vähemalt rahvusmeeskonna toetamine on au sees ja seda tehakse usu, lootuse ja armastusega. Vilniuses oli poolt tuhandet sinisärki – mis sellest, et lemmikud mängisid neljapäeval valgetes – hästi kuulda nii staadionil kui ka linnatänavail. Eile ei jäänud Eesti fännidega palistatud lõunatri-

büün inglaste võimsale armeele põrmugi rohkem alla kui palli taga ajavad mängijad murul. Kui üldse. Seitse aastat tagasi oli tase-mevahe mõlemal rindel märgatavalt selgem. Kurb on, et piletitega endiselt hangeldatakse ja et seda on võimalik teha lausa tuntud raadiojaama eestris.

Tähtsaima ehk kaua oodatud mängu me kaotasime. Külalised jätsid rea võimalusi küll kasutamata, ent lõpuks tuli see, mis kahjuks tulema pidi. Eesti lootus imetabada muutus nende nelja päevaga pisemaks – seda eelkõige muidugi „tänu” kaotusele Leedus, mitte eile. Aga otse loomulikult on kõik endiselt võimalik ja ei tasu kaheldagi, et meie jalkapublik toetab omadid sama innukalt edasi. Nii kodus kui ka külas. **Andres Vaher**

Ühe pettumus on teise rõõm. Sergei Pareikol ei puudunud palju, et karistuslöökk tõrjuda. Kuid värav oli tõsiasi.

Inglismaa fännidel jäi loodetud väravatesadu nägemata.

ARVAMUSED

Ragnar Klavan
Eesti koondise kapten

Täiesti tühi tunne on. Täiesti tühi. Sain väga kergelt kaks kollast kaarti, mis kahjuks otsustasid mängu. Teadsin teises olukorras, et mul on hoiatus juba all, ja hoidsin end tagasi. Olen nõus, et see oli viga, aga kollane kaart oli liig, Kokkuvõttes olime esimesel poolajal ülesannete kõrgusel ja teisel võitlesid poisid ka vähemuses väga kõvasti. Sellise karistuslöögi vastu, mis Rooney löi, pole kahjuks midagi teha. Väga-väga valus kaotus oli.

Konstantin Vassiljev
poolkaitsja

Esimel poolajal Inglismaa küll domineeris, aga ka meil oli aluses hea võimalus. Üldiselt oli kõik kontrolli all. Aga siis kohtunik lihtsalt otsustas mängu. Kaks kerget viga keskvaljal ja kaks kollast kaarti. Ma arvan, et see on ebanormaalne. Pärast seda pidasime kaitses isegi hästi vastu. Lase tundsin end paremini, kui arva-ta oskasin. Jaksanuks mängida ka kauem kui 45 minutit, aga treener otsustas täna nii.

Suured püstitähedas. Kas jalgpallimaailm saab uued valitsejad?

Hispaania kaotas. Saksamaa kaotas. Mitu teist jalgpalli suurriiki oli raskustes. EM-i valikturniir on alanud äärmiselt intrigeerivalt.

Neljapäeval vandus eelmine maailma- ja valitsev Euroopa meister Hispaania 1 : 2 alla Slovakkiale. Kui lisada, et Vicente del Bosque meeskonna värav sündis suluseisust, ei tasu imestada, et Hispaanias nii mõnigi treeneripingil juba verevahest nõuab.

Samuti kindlustas Make-doonia kodus 3 : 2 võidu Luksemburgi üle viimasel sekundil ja Montenegro piirdus Liechtensteinis väravateta viigiga.

Reedest A-alagrupi heitlus-te ajal, kui Holland oli kodus kaotusseisus Kasahstani ja Türgi Tšehhi vastu, olid tabeli lõpus 5.–6. kohal Holland ja Türgi 0 punktiga kahest mängust. Siis jäid kasahhid aga vähemusse ja Holland võt-

tis jõuga 3 : 1 võidu. Türgil on endiselt null ja liidrikoh-ta hoiab kuuikus koos Tšehhi-ga Island.

Laupäeval kärgatas aga pomm, mis purustas korraga terve rea imelisi seeriaid. Pärast Poola 2 : 0 triumfi Varssavis valitseva maailmameistri Saksamaa üle sai tõdeda, et lõppes Saksamaa 33-mänguline (!) ja 16 aastat kestnud võiduseeria MM- ja EM-sarja võõrsil peetud kohtumistes. Lõppes Saksamaa seitsme aasta pikkune ühegi kaotuseta seeria valikmängudes. Poola võitis nimekat läänenaabrit esimest korda.

Armenia oli alistamas Serbiat (juhiti 1 : 0, jäeti kasutamata penalti ja lepiti viimase minuti tabamusest 1 : 1 viigi-ga) ning Albaania Taanit (küla-lised löid 1 : 1 samuti lõpu eel). Sellest hoolimata on avavoorus Portugali šokeerinud Albaania alagrupi liider. **Andres Vaher**

JALGPALLI EM-VALIKSARI

TABELISEISUD

A-grupp: 1.–2. Tšehhi ja Island 6 punkti (2 MÄNGU), 3. Holland 3 (2), 4.–5. Kasahstan ja Läti 1 (2), 6. Türgi 0 (2).

B: 1. Wales 4 (2), 2.–3. Belgia ja Iisrael 3 (1), 4. Küpros 3 (2), 5. Bosnia ja Hertsegoviina 1 (2), 6. Andorra 0 (2).

C: 1. Slovakkia 9 (3), 2.–3. Hispaania ja Ukraina 6 (3), 4. Make-doonia 3 (2) 5.–6. Valgevene ja Luksemburg 1 (2).

D: 1.–2. Poola ja Iirimaa 6 (2), 3.–4. Saksamaa ja Šotimaa 3 (2), 5.–6. Gruusia ja Gibraltar 0 (2).

F: 1. Põhja-Iirimaa 6 (2), 2.–3. Soome ja Rumeenia 4 (2), 4.–5. Kreeka ja Rumeenia 1 (2), 6. Fääri saared 0 (2).

G: 1. Austria 7 (3), 2–3 Venemaa ja Rootsi 5 (3), 4. Montenegro 4 (2), 5. Liechtenstein 1 (2), 6. Moldova 0 (2).

H: 1.–2. Horvaatia ja Itaalia 6 (2), 3.–4. Bulgaaria ja Norra 3 (2), 5.–6. Aserbaidžaan ja Malta 0 (2).

I: 1.–2. Albaania ja Taani 4 (2), 3. Serbia 1 (1), 4. Armeenia 1 (2), 5. Portugal 0 (1).

PÄRNU JK TULI VIENDAT KORDA JÄRJEST MEISTRIKS

Pärnu JK naiskond tuli viiendat aastat järjest Eesti jalgpalli-meistriks, võites kõik 16 mängu väravate vahega 84 : 10. Viimases voorus saadi 3 : 1 jagu FC Florast, kes teenis 32 punkti-

ga hõbemedalid. Pronksikomplekt läks Tallinna Levadiale (26 p). Pärnu ründeliider Anastassia Morkovkina lõi 34 väravat, veidi üle kahe tabamuse mängu kohta. **EPL**

SHANGHAI TURNIIRI ESIKOHT FEDERERILE

33-aastane Šveitsi tennisist Roger Federer (pildil) võitis selle aasta neljanda ja karjääri 82. ATP turniiri, alistades Shanghai võistluse poolfinaalis maailma esireketi, serblase Novak Djoko-

vici 6 : 4, 6 : 4 ja finaalis prantslase Gilles Simoni 7 : 6, 7 : 6. Täna avaldatavas ATP edetabelis kerib Federer teisele kohale ja säilitab lootuse lõpetada aasta esinumbrina. **EPL**

HARRASTAJA JUTUD

Kehaline kasvatus: higi ja aju

Kas nad jooksevad õigesti või valesti? On see kellegi asi või mitte?

Foto: Ilmar Saabas

„Priit, kas joosta tuleb päka või kanna peal?” Seda küsivad mult sõbrad – algajad spordiharrastajad, kõik intelligentsemad inimesed, olgu nad pärit Tallinnast, Tartust või Pärnust.

Priit Simson

EPL-i arvamustoimetaja, harrastussportlane

Muidugi on jooksus esmatähts poid (ehk päkk) ja mida kiirem jooks, seda tähtsam. Kuid pigem tekitab tähelepanelike ja intelligentsete inimeste teadmiste lünk küsimuse: mis toimub Eesti kehalise kasvatus tundides? Kuidas on võimalik, et pärast kõiki kooliaastaid pole inimesed oma õpetajatelt jooksutehnika põhialuste kohta midagi kuulnud? Kas tundides siis ei õpetata spordialade tehnikat?

Ebaühtlane tase

Jätame kõrvale hariduse unustamisfaktori – Briti ülikoolide ajaloo-osakonnad on täis esmakursuslasi, kes ei suuda Esimest maailmasõda õigesti sajanisse paigutada. Ega minagi mäleta bioloogiaini mitokondritest suurt midagi. Kuid spordialade tehnika õppimiseks on kehalise kasvatus tundidel ja kasvõi lühiajalisel trennis käimisel oluline erinevus. Piisab mõnest kergejõustikutrennist ja põiatõuge peaks vähemalt teoreetiliselt olema meelde jäänud. Olgu kõigepealt õel-

dud, et täiesti kindlasti leidub terve hulk kehalise kasvatus õpetajaid, kes seda kõike õpilastele edastavad. Esmajoones on need õpetajad, kes samal ajal töötavad ka treenerina. Kuid õpetamise tase, nagu paistab, on äärmiselt ebaühtlane.

Septembri algus, Kalevi keskstaadion. Noored teevad kehalise kasvatus tunnis nelja ala: 60 meetri jooksu, kaugushüpet, kuulitõudet, 400 meetri jooksu. Sprint saab läbi, aeg pannakse kirja. Aga tagasiside? „Kuule, võta samm lühemaks, katsu lödvemalt hoida, ära vaju kehaga ette, ära jookse üle kanna, pane käed tööle.” Vähegi adekvaatses kergejõustikutrennis kuuleks sedalaadi

Korruga prantsatas kuul keset noori. Mingi ime läbi keegi viga ei saanud.

soovitusi pärast iga sprindilõiku, olgu grupp suur või väike. Kuid need noored, keda ma terve tunni vältel jälgisin, lihtsalt jooksid ja jooksid. Neile ei antud soovitusi, kuidas seda efektiivsemalt teha.

Kaugushüppekate juures toimus samuti lihtsalt mõõt-

mine. Mäletan, et kui ise trennis käisin, näitas treener pidevalt ette, kuidas ennast õhku tõugata ja mismoodi õhulennu ajal tegutseda.

Kuulitõukeringi juures tõugati õla pealt, kaelast eemalt, ehkki teada on, et õige tõuge tehakse kaela vastast. Ka ainekava nõuab tehnikaõpet. Kuulge, kui tunde on nagu nii vähe, siis äkki teeks asju õigesti?

Kui keegi hakkab nüüd väitma, et kool on kombinatsioon ja täpsem tehnika lihvimine peabki jääma fännidele, kes lähevad trenni, siis see on täiesti vale tee. Kool on mõtestatud tegevuse koht ja ehkki kehalisest kasvatuses ei piisa enese vormis hoidmiseks, tuleb anda kätte iseseisvaks tööks vajalikud alused.

Tagasi Kalevi keskstaadioni kuulitõukeringi. Ühtäkki ilmub ringi poiss, kes tõukas kuuli mitte näoga tõukesuunas, nagu enamik õpilasi, vaid rohkem nagu „päristehnikaga” – pöördega. Paraku olid oma järjekorda ootavad noored sektori väga kitsaks jätnud. Kuul lendas sektorist välja ja prantsatas nende keskele, imekombel küll kellelegi viga tegemata.

Siis aeti küll noored sektori servast kaugemale, kuid kuidas ei taibanud õpetaja kohe alguses ohutusele mõelda?

See peaks olema heitealadel aabitsatõde, eriti kui trennis on algajad, kes sellistele asjadele mõelda ei oska.

Oda näpu vahelt lendu

Olen vanematelt kuulnud, kuidas lapsed aetakse metsa suusatama, tehnikat ette näitama. Olen näinud, kuidas poisid viskavad oda näpu vahelt ja kõrva äärest, nagu mängiksid noolemängu.

Olen vaadanud pallimänge, mille puhul juhendamist praktiliselt pole. (Jalgpallitrennis nii küll ei tehta, ka mitte algajate puhul!) Ja mõni arvab ikka veel, et kükit üleshüpped, mis jalad kenasti krampi ajavad, on soojendusharjutus.

Seda, et tunde on vähe, teame me kõik. Ega neid ilmselt suurt juurde tule. Seda olulisem on, et ainekavas detailselt kirjeldatud oskused ka nooreni jõuaksid, mitte poleks nii, et ühes koolis saab noor täiesti tasemel õpet ja teises kõike kirjeldatud. See on kehalise kasvatus õpetajate mundriau küsimus. ●

Igapäevatõde Eesti Päevalehe arvamustoimetaja Priit Simson on vabal ajal kauaaegne harrastussportlane ja rahvaspordiürituste korraldaja. Autorirubriigis jagab ta isiklikke muljeid ja soovitusi, aga kehabust aeg-ajalt ka tugitoolisportlaseks.

Kalev/Cramo pidi pärast südikat võitlust VTB liigas siiski kaotust tunnistama

BC Kalev/Cramo suutis korvpalli VTB Ühisliigas Euroliiga meeskonna Nižni Novgorodi-ga mängides võita avapoolaja (37 : 36), kuid pidi lõpuks ikkagi tunnustama Venemaa tippklubi paremust 82 : 71.

Neljapäeval Ühisliiga avamängus Krasnodaris Lokomotiv-Kubanile koguni 51 : 114 alla jäänud kalevlastel tegid eile võõrsil muljet avaldava avaveerandi, mis võideti 20 : 16. Teisel veerandil eestlased oma edu käest ei andnud ning poolajavilele mindi 37 : 36 eduseisus. Fantastiliselt mängis esimesel mängupoolal Frank Elegar, kelle arvel oli juba 17 punkti ja kaheksa lauapalli.

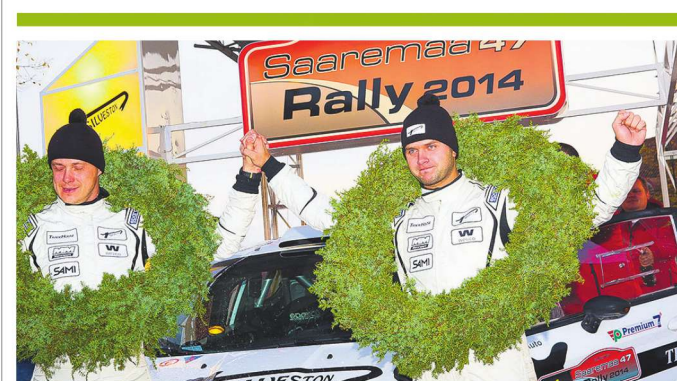
Kolmandas veerandis võtsid venelased jalad kõhu alt välja, võitsid selle neljandiku 25 : 15 ja läksid juhtima 61 : 52. Kalev oli veel kaheksa minutit enne mängu lõppu kõigest seitsmepunktilises kaotusseis-

sus (55 : 62), kuid sealt edasi haaras kodumeeskond initsiatiivi kindlalt endale ja kalevlastel rohkem võiduvõimalust ei tekkinud.

Selge edasimine

Kalev/Cramo peatreener Alar Varrak sõnas pärast kohtumist, et meeskonna põhivii-sik tegi küll suurepärase partii, kuid teiste panus jäi nõrgaks. „Negatiivne, et kaotus tuli, aga positiivne, et oli selge edasimine, võrreldes eelmise mänguga,” ütles Varrak.

Võitjate resultatiivsemad olid ameeriklased Taylor Rochestie ja Tarence Kinsey vastavalt 23 ja 18 punktiga. Elegari arvele kogunes lõpuks 26 punkti ja 14 lauapalli. Scott Machado viskas 15 punkti ja jagas 10 resultatiivset söötu, kuid sai väljakult korvi ainult kuus viset 23-st (kolmesed 2/10). ● **Delfi**

Timmu Kõrge (paremal) ja Erki Pints jätsid võidu koju.

Foto: Irina Mägi

Timmu Kõrge võidutses Saaremaa ralli radadel

Saaremaa rallil jättis esmakordselt võidu koju Timmu Kõrge, kes koos kaardilugeja Erki Pintsiga kindlustas endale ühtlasi Eesti meistritiitli.

Ford Fiesta R5-l kihutanud Kõrge alustas laupäevast ehk teist võistluspäeva kõigest sekundilise eduga Aleksei Lukjanuki ees, ent lõpuks võitis väljakuperemees üsna veenva esikoha. Kõrge-Pints edestasid finišis Siim Plangit – Marek Sarapuud 11,4 ja Lukjanuki – Aleksei Arnautovit 18,8 sekundiga ning või-

sid Kuressaares võidušampanjat pitsida.

Lõpus oli kõige haaravam hoopis üldarvestuse teise ja N4 klassi esikoha duell, milles Plangi suutis viimase kii-ruskatsega enda kasuks pöörata oma 3,5-sekundilise kaotuse Lukjanukile. Mõlemad nimetatud duod sõitsid Mitsubishi Lancer Evo X-iga, samuti neljanda koha saanud Roland Murakas – Kalle Adler.

Lukjanuk-Arnautov krooniti pärast Saaremaa rallit Eesti meistriks N4 autode arvestuses. ● **EPL**